

Bokföring bland småföretag - till vilken grad används informationen?

Mathias Hellberg

Examensarbete

Utbildningsprogrammet för företagsekonomi

Åbo 2011

EXAMENSARBETE

Författare: Mathias Hellberg

Utbildningsprogram och ort: Företagsekonomi, Åbo

Inriktningalternativ/Fördjupning: Redovisning

Handledare: Maria Westerlund

Titel: Bokföring bland småföretag – till vilken grad används informationen?

Datum: 19.4.2011

Sidantal: 33

Bilagor : 10

Sammanfattning

Små- och medelstora företag anställer ofta bokföringsbyråer för att sköta deras bokföring. Problemet för bokföraren ligger i att veta vilken information som önskas av företagen.

Syftet med detta arbete är att kartlägga vilken information små och medelstora företag vill ha samt vilken nytta de får av denna information för att underlätta bokföringsbyråernas arbete. Min undersökning baserar sig på ett fiktivt bokslut och tillhörande nyckeltal samt kvalitativa intervjuer med 6 olika företag.

Undersökningen tyder på att företagen önskar fler personliga träffar med sin bokförare, samt hjälp med att analysera de nyckeltal de får. De vill ha branschspecifik information för att förbättra företaget och grafer som möjliggör jämförelser.

Språk: Svenska Nyckelord: Bokföring, redovisning, resultaträkning, balansräkning, bokslut, nyckeltal.

Examensarbetet finns tillgängligt i webbiblioteket Theseus.fi och i biblioteket.

BACHELOR`S THESIS

Author: Mathias Hellberg

Degree Programme: Business Administration, Turku

Specialization: Accounting

Supervisor: Maria Westerlund

Titel: Bookkeeping in small companies – is the information used?

Date: 19.4.2011

Number of pages: 33

Appendices : 10

Summary

Small and medium sized companies often hire bookkeepers to handle their bookkeeping needs. The problem for the bookkeeper is finding out what kind of information the companies require.

The purpose of this thesis is to figure out what information small and medium sized companies want and what they can gain from this information to aid the bookkeepers work. My research will be based on a fictive financial statement and its ratios, as well as qualitative interviews with 6 different companies.

My study shows that companies desire additional personal meetings with their bookkeepers. They also wish for more help with analyzing their financial ratios. Finally they hope to get information that is specific to their line of work and graphs that enables comparisons.

Language: Swedish Key words: Bookkeeping, accounting, income statement, balance sheet, financial statement, financial ratios.

The examination work is available at the electronic library Theseus.fi and in the library.

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
1.1	Problemdiskussion och syfte.....	1
1.2	Avgränsning.....	2
2	Bokföringens grunder	3
2.1	Historia.....	3
2.2	Användning och syfte	3
2.3	Bokföringsskyldighet.....	5
3	Termer och begrepp inom bokföringen	6
3.1	Affärshändelser	6
3.2	Kontogrupper	6
3.3	Bokslut.....	7
3.3.1	Resultaträkning.....	7
3.3.2	Balansräkning.....	9
3.3.3	Finansieringsanalys, verksamhetsberättelse och noter.....	11
4	Bokslutsanalys.....	13
4.1	Vad är bokslutsanalys?.....	13
4.2	Nyckeltal	13
4.2.1	Lönsamhet.....	14
4.2.2	Finansiering.....	16
4.3	Kassaflödesanalys	18
4.4	Bokslutsprognoser.....	19
4.5	Beslutsfattande	20
4.6	Skatteplanering.....	21
5	Undersökning	23
5.1	Metodbeskrivning.....	23
5.2	Det fiktiva företaget.....	23
5.3	Intervjuredogörelse.....	25
5.3.1	Bakgrund.....	25
5.3.2	Nuvarande bokföring.....	26
5.3.3	Möjligheter	28
6	Analys.....	29
6.1	Kritisk granskning.....	31
7	Slutsatser och avslutning	32
	Källförteckning	34
	Bilagor (10)	

1 Inledning

I detta kapitel kommer jag att gå igenom syftet bakom mitt arbete. Jag kommer att gå igenom vad som behöver undersökas och varför. Jag kommer även att redogöra för hur jag har begränsat arbetet.

1.1 Problemdiskussion och syfte

Enligt bokföringslagen (1997/1336) skall alla som driver en rörelse eller utövar ett yrke föra bok över sin verksamhet (Kap. 1 § 1). Detta gäller för både små och stora företag, för aktiebolag och firmor. En del av företagen sköter själv om sin bokföring medan andra köper tjänsten av en bokföringsbyrå.

Bokföringsbyråer har idag möjlighet att använda sig av en mängd olika program som lätt kan framställa diverse nyckeltal ur bokföringen. De kan bedöma hur företaget ser ut nu jämfört med tidigare, om företagets värden är hållbara, och även vart företaget är på väg om de håller sig till samma värden. Bokföringsbyråerna kan alltså relativt lätt få fram värden och tabeller som förut tog längre tid att räkna ut, och på så sätt ge sina kunder mer information om deras ekonomiska utveckling.

Problemet här är att bokföringsbyråerna inte alltid vet vilken information deras kunder är intresserade av. Större företag måste visserligen följa med sina ekonomiska nyckeltal för att kunna fatta beslut och möjligtvis uppdatera sina ägare. Men hur är det med firmor och andra mindre företag som främst bryr sig om att inkomsterna är större än utgifterna? Använder de över huvudtaget informationen de får av sina bokförare, och vilken typ av information är de i så fall intresserade av? Skulle man möjligtvis kunna göra informationen mer intresseväckande med diverse grafer och kurvor? Eller sätter bokföringsbyråerna ner onödigt mycket tid på att framställa information som aldrig används?

Syftet med detta arbete är att kartlägga vilken typ av information små och medelstora företag vill ha utgående från bokslutet samt vilken nytta de får av denna information för att underlätta bokföringsbyråernas arbete. Jag hoppas att detta även kommer att ge en syn på kundernas behov av bokföring och hur de vill att informationen presenteras, samt vilken information de behöver för att stödja sitt beslutsfattande. För att få denna information kommer jag att använda mig av en kvalitativ undersökning där jag utför mer djupgående intervjuer med ett urval av företag.

1.2 Avgränsning

Då jag genomför min undersökning kommer jag endast att intervjua små och medelstora företag som använder sig av en bokföringsbyrå för att ta hand om sin redovisning. Företagen jag intervjuar kommer att vara inom handel och tjänstebranschen. Jag har valt att använda mindre företag eftersom det ställs mycket fler krav på stora företag. Även industriföretag kräver andra regler, varför jag har valt att sätta vikt på handel och tjänsteföretag. Inom teorin kommer jag att begränsa mig till nyckeltalsanalyser, kassaflödesanalyser och prognoser. De nyckeltal jag presenterar kommer även främst att vara inom lönsamhet och finansiering. Jag kommer inte att gå in på t.ex. budgetering och riskhantering, utan endast på nyckeltal som företagen kan använda sig av för att få reda på dessa.

2 Bokföringens grunder

I detta kapitel kommer jag att gå igenom bokföringens grunder för att belysa varför man bokför. Jag kommer kort att redogöra för bokföringens historia, vem som måste bokföra och syftet bakom bokföringen.

2.1 Historia

Bokföringen kom till för att människor hade ett behov av att registrera transaktioner, hålla reda på hur mycket skulder de hade samt hur mycket andra var skyldiga dem, och för att ta reda på om de var finansiellt framgångsrika. Det tros att bokföringen har existerat i någon form i över 5000 år, och det finns även bevis på att forna civilisationer som grekerna, romarna, kineserna, indierna och egyptierna har fört bok över sina transaktioner (Wood & Sangster 2008, s. 4).

Den egentliga bokföringen såg dock inte dagens ljus innan slutet av 1400-talet. Det var då italienaren Luca Pacioli skrev böcker om en särskild del inom redovisningen, nämligen bokföringen och den dubbla bokföringsprincipen. Före detta fanns det ingen standardiserad process över hur man skulle redovisa, men tack vare Pacioli fick bokföringsmetoderna en vetenskaplig tyngd bakom sig och man började skilja på diverse transaktioner och termer inom bokföringen (Wood & Sangster 2008, s. 4 – 5).

Till en början var det ofta organisationens ägare eller en av dess anställda som hade hand om bokföringen. Det gick då mest ut på att föra bok över organisationens fakturor, räkningar och kvitton och se att allt överensstämde. I takt med att organisationerna växte blev det dock allt ovanligare att ägarna själv upprätthöll sin redovisning, och de började istället anställa nya personer som särskilda bokförare. Då företagen fortsatte växa blev det vanligt att ägarna inte var så involverade i den dagliga verksamheten. För att kunna hålla någon form av uppsikt över företagets anställda övervakades dess finansiella transaktioner allt noggrannare och redovisningen blev allt viktigare för organisationerna. Yrket ”bokförare” var fött, och 1854 grundades bokförarnas första fackförening, ”The Institute of Chartered Accountants of Scotland” (Wood & Sangster 2008, s. 5).

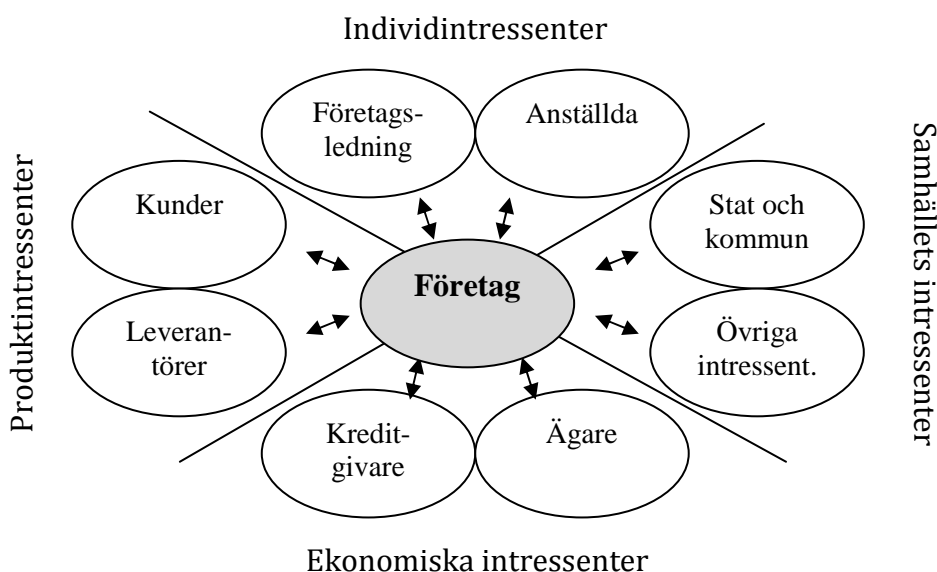
2.2 Användning och syfte

Det som de flesta företag vill ha ut av sin bokföring är sitt resultat. Företagen vill alltså först och främst veta om de har gått på vinst eller förlust, och hur stor denna siffra är. I

resultatet ingår även annan information. Företaget kan få reda på hur mycket det är värt, hur mycket pengar de har, de inestående och utgående skulderna, osv. Det huvudsakliga syftet med bokföringen är dock att framställa information för att stödja beslutsfattande (Wood & Sangster, 2008 s. 5).

Bokföring används för extern redovisning. Den går alltså ut på att följa upp transaktioner mellan företaget och diverse externa enheter och beräkna resultatet. Här är syftet också att skilja på företagets utgifter, inkomster och andra likvida medel. Denna information används även för att fylla i skattedeklarationer och påverkar således hur mycket skatt företaget måste betala. Det finns dock även en intern eller operativ redovisning. Här är syftet att betjäna företagsledningen. Uppgifter som ingår i den interna redovisningen är t.ex. löneredovisning, lagerbokföring och kostnadsberäkningar, och informationen används ofta för kostnads kalkyler och planering. Bokföringens syfte är även att förse den interna redovisningen med information för att kunna fullfölja dessa uppgifter (Tomperi 2005, s. 10 – 11).

Företag är heller inte isolerade. Det finns även externa grupper som är intresserade av företagets siffror och verksamhet. Dessa så kallade intressenter utgörs av alla organisationer och individer som påverkar eller påverkas av företaget. I figur 1 kan vi se intressenterna uppdelade i åtta grupper och fyra kategorier, alla med två grupper var. (Andersson 2008, s. 19).

Figur 1 Intressentmodell (Andersson 2008, s. 20)

Alla intressenter behov av någon form av information. Kreditgivarna och ägarna vill ha information angående företagets resultat och kapital för att de skall veta om det är lönsamt att investera i företaget eller inte. Staten och kommunen vill ha information angående bl.a. personal och lönsamhet för skatteorsaker. Företagsledningen behöver ekonomisk information för att kunna budgetera och planera, medan de anställda kanske är intresserade av att se hur det går för företaget. Kunderna vill ha produkt och prisinformation, medan leverantörerna behöver veta vad de skall transportera, i hur stora mängder och vart. För att intressenterna skall kvarstå som intressenter gäller det att företaget förser dem med tillräcklig information (Andersson 2008, s. 20).

2.3 Bokföringsskyldighet

Enligt bokföringslagen (1997/1336) är var och en som driver verksamhet eller utövar yrke bokföringsskyldig (Kap. 1 § 1). Denna skyldighet kan dock påverkas av verksamhetens karaktär och juridiska form. Alla aktiebolag, andelslag, kommanditbolag, öppna bolag, föreningar och stiftelser är dock bokföringsskyldiga oberoende verksamhet (Tomperi 2005, s. 11).

Ett företags storlek har alltså egentligen inget med bokföringsskyldighet att göra. Även enskilda näringsidkare kan vara bokföringsskyldiga. Beroende på bolagsform och storlek finns det dock särskilda bestämmelser för olika företag och organisationer. De flesta direktiv gäller för bokslut och tillhörande dokument, vilka kommer att behandlas i ett senare stycke (Leppiniemi & Leppiniemi 2010, s. 18 – 19).

I frågan om bokföringsskyldighet räknas ett företag som litet om åtminstone 2 av följande 3 krav uppfylls: omsättningen eller annan motsvarande avkastning är under 7,3 miljoner euro, balansomslutet är under 3,65 miljoner euro eller antalet anställda i medeltal mindre än 50 personer. Små bokföringsskyldiga företag får bland annat ha en kortare version av sin resultat- och balansräkning. Om de vill får de dock även följa alla de regler som gäller för större företag (Leppiniemi & Leppiniemi 2010, s. 21).

3 Termer och begrepp inom bokföringen

I detta kapitel kommer jag att mera specifikt gå igenom vad man får ut av bokföringen. Jag kommer att gå igenom vissa grundbegrepp och skillnaden mellan olika typer av konton. Jag kommer även att gå igenom resultat- och balansredovisningar samt vad som skall ingå i ett bokslut.

3.1 Affärshändelser

Inom bokföringen är det viktigt att skilja mellan olika affärshändelser. Man registrerar utgifter, inkomster och finansiella transaktioner skilt på olika bokföringskonton. Utgifter uppkommer vid anskaffning av produktionsfaktorer. Det kan vara inköp med kortare verkningstid, som råvaror som till sin helhet används vid produktion. Det kan även vara produktionsfaktorer med längre verkningstid, som till exempel maskiner, byggnader, markområden eller andra inventarier (Alhola, Koivikko, Rätty & Tuominen 2001, s. 35).

Inkomster uppstår då företagen säljer sina produkter eller tjänster. Det är alltså den ersättning som företaget vill ha för sin presentation, och inkomsten uppstår då presentationen överlåts (Alhola m.fl. 2001, s. 35).

Finansiella transaktioner uppstår genom utgifter och inkomster. Det handlar alltså om att företaget antingen betalar för sina inköp eller får betalt för sina prestationer. Det är även en finansiell transaktion då någon investerar i företaget, då företaget upptar eller betalar tillbaka lån, och i samband med vinstutdelning. Vi kan här konstatera att företaget tillförs medel, antingen via försäljning eller via finansiering. Dessa medel kan användas för tre olika syften: inköp, återbetalning av kapital eller vinstutdelning (Tomperi 2005, s. 12 – 13).

3.2 Kontogrupper

Inom bokföringen är ett konto en dubbelsidig kalkyl där man följer upp alla affärshändelser. På ena sidan av detta konto bokförs en ökning och på andra sidan en minskning. Dessa konton namnges enligt de händelser som man behandlar på dem (Tomperi 2005, s. 17).

Precis som man skiljer på olika affärshändelser skiljer man även på olika typer av konton. De kan delas in i finanskonton, utgiftskonton, inkomstkonton och bokslutskonton.

Finanskonton kan även vidare delas upp i penning och fordringskonton (konton för finansiella tillgångar) samt kapitalkonton (konton för eget och främmande kapital). Exempel på penning- och fordringskonton är kassa- och bankkonton samt kundfordringar, medan vanliga kapitalkonton är eget kapital, lånekonton samt leverantörsskulder. Ökningar på penning och fordringskonton bokförs på debet sidan och minskningar på kredit sidan. På kapitalkonton bokförs händelserna omvänt (Tomperi 2005, s. 17 – 19).

Utgiftskonton kan definieras som de utgifter som uppstår på grund av företagets produktion. Hit räknas inköp av produktionsfaktorer, men också andra utgifter så som el, hyra, telefonräkningar och skatter. Utgiftsökningar bokförs på debet sidan medan minskningar (t.ex. kassarabatter och kreditnotor) bokförs på kredit sidan (Tomperi 2005, s. 22).

Då ett företag säljer sina varor eller tjänster uppstår en inkomst som bokförs på ett inkomst konto. Vanliga konton är försäljning, hyresinkomster, dividender och ränteinkomster. Här bokförs ökningarna på kredit sidan och minskningarna på debet sidan (Tomperi 2005, s. 26).

3.3 Bokslut

Enligt bokföringslagen (1997/1336) skall alla företag upprätta ett bokslut vid slutet av varje räkenskapsperiod (kap. 3 § 1). En räkenskapsperiod definieras vanligtvis som 12 månader men kan vid vissa undantag förkortas eller förlängas, dock högst till 18 månader (kap. 1 § 4). Ett företag upprättar ett bokslut för att få reda på sitt resultat och sitt finansiella läge. För att få dessa tal upprättar vi två nya konton: ett resultatkonto och ett balanskonto. För att få tal till resultatkontot avslutar vi alla utgifts- och inkomstkonton, och bokför sedan saldot till resultatkontot. Samma sak gäller för balanskontot, men hit bokför vi saldona från alla finanskonton. Förutom resultat- och balansräkning innehåller bokslutet även specifikationer, noter, en verksamhetsberättelse och en finansieringsanalys (Alhola m.fl., 2001, s. 70 – 72).

3.3.1 Resultaträkning

I bokföringsförordningen (1997/1339) hittar vi vilka poster som måste ingå i en resultaträkning. Små och medelstora företag använder sig vanligtvis av ett schema som överrensstämmer med kapitel 1 § 1. Nedan ser vi en (något förkortad) version av en resultaträkning.

Tabell 1 Förkortad version av resultaträkning

RESULTATRÄKNING	Räkenskapsperiod	Föregående räkenskapsperiod
OMSÄTTNING	0,00	0,00
Ökning (+) och minskning (-) av lager	+/- 0,00	+/- 0,00
Övriga rörelseintäkter	0,00	0,00
Material och tjänster	- 0,00	- 0,00
Personalkostnader	- 0,00	- 0,00
Avskrivningar och nedskrivningar	- 0,00	- 0,00
Övriga rörelsekostnader	<u>- 0,00</u>	<u>- 0,00</u>
RÖRELSEVINST (-FÖRLUST)	0,00	0,00
Finansiella intäkter och kostnader	<u>+/- 0,00</u>	<u>+/- 0,00</u>
VINST (FÖRLUST) FÖRE EXTRAORDINÄRA POSTER	0,00	0,00
Extraordinära poster	<u>+/- 0,00</u>	<u>+/- 0,00</u>
VINST (FÖRLUST) FÖRE BOKSLUTSDISPOSITIONER OCH SKATTER	0,00	0,00
Bokslutsdispositioner	+/- 0,00	+/- 0,00
Direkta skatter	<u>- 0,00</u>	<u>- 0,00</u>
RÄKENSKAPSPERIODENS VINST (FÖRLUST)	0,00	0,00

Tomperi 2005, s. 147

Ett företags omsättning innebär dess försäljning efter att man avdragit momsskatten, kassarabatter och andra korrektivposter och resultatregleringar. Hit hör dock bara sådan försäljning som sker i vinstsyfte. Förändringen av lager gäller de lager som omfattar företagets förädlingsverksamhet. Övriga rörelseintäkter är sådana intäkter som inte kan räknas med till omsättningen eller finansiella intäkter. Vanliga rörelseintäkter är hyresinkomster, försäkringsersättningar samt vinster från försäljning av bestående aktiva inventarier (Tomperi 2005, s. 147 – 148).

Till de vanligaste rörelsekostnaderna hör kostnader för material och tjänster. Även här måste vi minnas att det gäller sådana kostnader som är bundna till företagets produktion eller försäljning. Om företaget har anställda kommer även personalkostnaderna in här. Till personalkostnader hör förutom löner även andra lönebikostnader som socialskyddsavgifter samt lagstadgade och frivilliga personförsäkringar. Som nästa presenteras företagets planerade avskrivningar, som baserar sig på dess bestående aktiva inventarier och deras beräknade livslängd. Slutligen har vi även de övriga rörelsekostnaderna som hör till ordinarie verksamhet och inte tidigare tagits upp. Hit hör alltså hyror,

marknadsföringskostnader, telefonkostnader, bankkostnader, mm. (Gaudeamus Helsinki University Press (GHUP) 2009, s. 15 – 19).

Till finansiella intäkter hör dividendintäkter och vinstandelar från placeringar, samt övriga ränteintäkter och eventuella kursvinster. På kostnadssidan kan vi hitta räntekostnader från t.ex. kreditkorts- och försäkringsbolag samt eventuella kursförluster (GHUP 2009, s. 21).

Extraordinära poster är mycket sällsynta bland mindre företag. Extraordinära intäkter och kostnader är väsentliga transaktioner av engångskaraktär vilka avviker från den bokföringsskyldiges normala verksamhet (Tomperi 2005, s. 149).

Bokföringsdispositioner är poster som reglerar det slutliga resultatet, som t.ex. reserver och förändringar i avskrivningsdifferensen. Bokslutsdispositioner är tillfälliga skattemässiga periodiseringar som minskar eller ökar det skattemässiga resultatet och inkomstskatten under det inkomstår då bokslutsdispositionerna görs (Tomperi 2005, s. 150).

Slutligen har vi ännu direkta skatter. Den vanligaste är inkomstskatten som baserar sig på räkenskapsperiodens resultat. Andra eventuella direkta skatter kan till exempel vara förmögenhetsskatten (GHUP 2009, s. 21).

3.3.2 Balansräkning

Även balansräkningen har en lagstadgad uppställning i bokföringsförordningen. Balanskontots debetsida visar hur stor och hurudan förmögenhet företaget har vid bokslutet, medan creditsidan visar det egna kapitalet samt företagets skulder (Alhola, m.fl. 2001, s. 72 – 73).

Balansräkningen består av en aktiv samt en passiv sida. På den aktiva sidan redovisas företagets tillgångar, och på den passiva hur företaget fått sitt kapital. De aktiva tillgångarna kan vidare delas upp i bestående och rörliga aktiva, där bestående är poster som förväntas bringa inkomst fortlöpande under flera år och rörliga är omsättningstillgångar, finansiella värdepapper, fordringar samt kassa- och banksaldon (Tomperi, 2005, s. 152 – 157).

Små företag behöver inte ha en lika fullt utvecklad balansräkning som större företag. Nedan ser vi ett exempel på en balansräkning.

Tabell 2 Förkortad version av balansräkning

BALANSRÄKNING	Räkenskapsperiod		Föregående räkenskapsperiod	
Aktiva				
BESTÅENDE AKTIVA				
Immateriella tillgångar		0,00		0,00
Materiella tillgångar				
Mark- och vattenområden	0,00		0,00	
Byggnader och konstruktioner	0,00		0,00	
Maskiner och inventarier	<u>0,00</u>	0,00	<u>0,00</u>	0,00
Investeringar		0,00		0,00
RÖRLIGA AKTIVA				
Omsättningstillgångar				
Varor		0,00		0,00
Fordringar				
Kortfristiga kundfordringar	0,00		0,00	
Långfristiga kundfordringar	0,00		0,00	
Resultatregleringar	<u>0,00</u>	0,00	<u>0,00</u>	0,00
Kassa		0,00		0,00
Bank		<u>0,00</u>		<u>0,00</u>
		<u>0,00</u>		<u>0,00</u>
Passiva				
EGET KAPITAL				
Eget kapital		0,00		0,00
Räkenskapsperiodens vinst		0,00		0,00
FRÄMMANDE KAPITAL				
Långfristigt				
Skulder		0,00		0,00
Kortfristigt				
Leverantörsskulder	0,00		0,00	
Övriga skulder	0,00		0,00	
Resultatregleringar	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
		<u>0,00</u>		<u>0,00</u>

Tomperi 2005, s. 153 – 156

Som vi kan se från tabellen ovanför delas bestående aktiva in i tre grupper: immateriella tillgångar, materiella tillgångar och investeringar. Immateriella tillgångar kan bestå av bl.a. anskaffningsutgifter för tillverkningsrättigheter, dataprogram eller patent. Även eventuella utvecklingsutgifter för företaget faller under immateriella tillgångar. Om företaget köper upp ett annat företag och det uppstår goodwill, bokförs goodwillvärdet också här. Slutligen har vi även förskottsbetalningar som en immateriell tillgång (Tomperi 2005, s. 156).

Materiella tillgångar är ofta vanligare hos mindre företag än immateriella tillgångar. Hit hör för det första alla mark- och skogsområden, tomter och vattenområden. Även alla byggnader och konstruktioner som har med företaget att göra bokförs under materiella tillgångar. Maskiner och inventarier kan omfatta fordon, möbler, kontorsmaskiner, produktionsmaskiner, samt andra verktyg och inventarier vars beräknade livslängd överstiger 3 år. Under investeringar tas aktier och andelar inom egen koncern, övriga aktier och andelar samt fordringar upp som skilda punkter (GHUP 2009, s. 28 – 29).

Omsättningstillgångar omfattar tillgångar som är menade antingen till försäljning eller till produktion. Det kan vara t.ex. material, varor under produktion, färdiga varor och förskottsbetalningar. Alla dessa olika punkter bör redovisas skilt. Övriga rörliga aktiva kan vara olika former av fordringar samt kassa och bank som visar hur mycket företaget har i sin kassa respektive sitt bankkonto (Tomperi 2005, s. 157 – 158).

Den passiva sidans egna kapital är beroende av företagsform. Inom aktiebolag och andelslag handlar det om aktiekapital, medan det inom andra företagsformer är kapitalet som investerats i företaget. Räkenskapsperiodens vinst (eller förlust) fås från den officiella resultaträkningen. Till spalten främmande kapital bokförs olika former av långfristiga och kortfristiga skulder samt resultatregleringar (GHUP 2009, s. 34 – 39).

3.3.3 Finansieringsanalys, verksamhetsberättelse och noter

Om den bokföringsskyldige är ett publikt aktiebolag skall denne även upprätta en finansieringsanalys. Detta gäller även för privata aktiebolag och andelslag om två av de följande tre punkterna har överskridits under räkenskapsperioden: omsättning eller motsvarande avkastning 7 300 000 euro, balansomslutning 3 650 000 euro eller anställda i genomsnitt 50 personer (Bokföringslagen, kap. 3, § 1 & 9).

Finansieringsanalysen visar hur ett företag har fått sitt finansieringskapital under räkenskapsperioden samt till vad det använts. Analysen skall enligt bokföringsförordningens kapitel 2 § 1 bestå av tre olika typer av kassaflödesanalyser: verksamhetens som visar hur företaget skapat sina likvida medel, investeringarnas som visar användningen av medlen, och finansieringens som visar förändringen i eget och främmande kapital (Salmi & Rekola-Nieminen 2004, s. 23).

För att få en tillräcklig bild av bokslutet måste vi även bifoga tilläggsuppgifter i formen av noter. Vissa småföretag får igen ha lite kortare noter. De måste dock minst innehålla givna

panter och inteckningar, borgensförbindelser, växel- och garantiansvar samt andra ansvarsförbindelser som ingåtts som säkerhet för någon annans skuld. Som värde för dessa anges bokföringsvärdet. Vidare måste det finnas noter om den kurs som använts för att omvandla skulder och andra förbindelser från utländsk valuta till finsk, om kursen på bokslutsdagen inte har tillämpats. För större företag måste noterna även innehålla bl.a. noter till resultat- och balansräkningen, samt noter angående inkomstskatt, personal och innehav i andra företag (Tomperi 2005, s. 168).

Avslutningsvis stadgar även bokföringslagen att bokslutet skall innehålla en verksamhetsberättelse. Verksamhetsberättelsen bör innehålla viktiga omständigheter som gäller utvecklingen av den bokföringsskyldiges verksamhet. Beroende av verksamheten kan den t.ex. innehålla uppskattningar om företagets risker och osäkerhetsfaktorer, nyckeltal som förklarar företagets verksamhet och finansiella ställning, information om personalen, information om väsentliga händelser och uppskattningar om den kommande utvecklingen (Bokföringslagen, kap. 3, § 1).

4 Bokslutsanalys

I detta kapitel kommer jag att gå igenom hur bokslut kan tolkas och analyseras. Jag kommer att se på olika nyckeltal och hur vi kan analysera dessa, samt vad ett företag kan få ut av analyserna.

4.1 Vad är bokslutsanalys?

En bokslutsanalys uppgift är att jämföra ett företags ekonomiska situation med andra företags, eller att ge besked om en förändring i ett företags ekonomiska läge. Om ett företag vill uppskatta sin finansiella situation och kunna fatta beslut på basis av denna uppskattning, spelar alltså bokslutsanalysen en mycket viktig roll. Med hjälp av analyser kan man t.ex. få reda på olika former av lönsamheter och risker, samt övrig information som borde spela en väsentlig roll hos alla företag (Kallunki, Lantto & Sandström 2008, s. 11).

Som information till en bokslutsanalys används ett bokslut, dess tillhörande information samt övrig nödvändig information. Detta förutsätter att företagets bokslut är korrekt uppbyggt och följer de förutsättningar som finns i lagen (GHUP 2009, s. 7).

4.2 Nyckeltal

För att få ut användbar information av ett bokslut kan vi beräkna olika nyckeltal. Med hjälp av dessa tal vill vi sammanfatta den information som vi får från bokslutet på ett sådant sätt att vi lättare kan jämföra olika perioder eller företag.

Då vi ska beräkna nyckeltalen finns det några saker vi bör beakta. Alla företag har olika mål. Vissa har inga officiella mål eller mycket låga, medan andra har mycket höga mål. Beroende på vad företaget strävar efter kommer deras nyckeltal alltså att vara mycket olika och kan således inte bedömas på samma sätt. Vidare bör företagen se på hur nyckeltalen har förändrats. Har värdena blivit bättre eller sämre, är det fråga om en väsentlig förändring och vad beror det i så fall på? Det är alltså även viktigt att faktiskt analysera nyckeltalen, inte bara konstatera vad de är (Salmi & Rekola-Nieminen 2004, s. 89 – 90).

De nyckeltal som intresserar företag har ofta att göra med dess resultat och finansiella ställning. För att resultatet skall ge företaget något måste det dock sättas i relation med

något som har med företagets storlek att göra. Vanligtvis jämför man resultatet med företagets kapital, och det kallas då räntabilitet eller avkastning. Gällande företagets finansiella ställning undersöker man ofta företagets likviditet och soliditet. Likviditet är företagets betalningsförmåga på kortsikt, medan soliditet är på långsikt (Leonardz & Blomquist 2001, s. 78).

4.2.1 Lönsamhet

Om vi går tillbaka till sidan 8 och ser på resultaträkningen finns det några nyckeltal som kan fås direkt därifrån. Rörelseresultatet är det första mellansteget i resultaträkningen, och berättar hur mycket företaget har kvar av sina intäkter före räntor och skatter. För att få rörelseresultatet i procent kan vi använda formeln:

$$\text{Rörelseresultat \%} = \frac{\text{Rörelseresultat}}{\text{Företagets totala intäkter}} * 100$$

Detta nyckeltal kan användas både för att följa med företagets utveckling och jämföra företaget med resten av branschen. Vanligtvis räknar man att ett resultat under 5 % är svagt, mellan 5 och 10 % nöjaktigt och över 10 % bra (GHUP 2009, s. 56).

Inom handels- och tjänsteföretag är försäljningsbidraget även ett vanligt nyckeltal. Det får vi genom att från omsättningen dra räkenskapsperiodens inköp och öppningslager och sätta till slutlagret. Procentformeln ser ut som följande:

$$\text{Försäljningsbidrag \%} = \frac{\text{Försäljningsbidrag}}{\text{Omsättning}} * 100$$

Ett driftsbidrag visar företagets rörelseresultat före avskrivningar och finansiella poster, och finns inte med i den officiella resultaträkningen.

$$\text{Driftsbidrag \%} = \frac{\text{Driftsbidrag}}{\text{Företagets totala intäkter}} * 100$$

Driftsbidragsprocenten används endast för att jämföra företag inom samma bransch. Inom handelsbranschen faller nyckeltalet ofta inom 2 – 10 %, inom tjänstebanschen mellan 5 – 15 %, och inom industribranschen mellan 10 – 25 %. Nyckeltalet kan dock vara aningen missvisande mellan företag som äger sina produktionsmedel och sådana som hyr dem. (GHUP 2009, s. 55 – 56)

Ett företags nettoresultat fås genom att företaget till rörelseresultatet adderar ränteintäkter och drar ifrån räntekostnader och skatter. För att ett företag skall vara lönsamt bör nettoresultatet vara positivt. Ofta har företag ett minimikrav på nettoresultatet, som varierar beroende på vinstutdelning och andra faktorer.

$$\text{Nettoresultat \%} = \frac{\text{Nettoresultat}}{\text{Företagets totala intäkter}} * 100$$

Genom att sätta de avskrivningar och finansiella poster som togs bort före rörelseresultatet till nettoresultatet får vi ännu ett finansieringsresultat.

$$\text{Finansieringsresultat \%} = \frac{\text{Finansieringsresultat}}{\text{Företagets totala intäkter}} * 100$$

Finansieringsresultatet bör vara tillräckligt för avbetalning av lån, investeringarnas självfinansiering samt vinstutdelning, och bör vara positivt även på kort sikt (GHUP 2009, s. 57).

För att få någonting konkret ut av resultaten kan vi sätta dem i relation till företagets kapital och se på dess avkastning. På detta sätt kan vi mäta hur effektivt företaget har använt sitt kapital (Kallunki, m.fl. 2008, s. 126).

$$\text{Avkastning på total kapital \%} = \frac{\text{Nettoresultat} + \text{finansiella kostnader} + \text{skatter}}{\text{Balansomslutningen (i medeltal)}} * 100$$

$$\text{Finansiella kostnader} = \text{Räntekostnader} + \text{övriga finansiella kostnader} + \text{kursförluster}$$

Detta nyckeltal jämför resultatet innan investeringar med företagets totala kapital, och mäter företagets förmåga att ge avkastning på hela det kapital som är bundet till verksamheten. Måttet påverkas varken av bolagsform eller av skattebetalningspolitik. Vanligtvis sägs det att en avkastning på över 10 % är god, medan under 5 % är svag (GHUP 2009, s. 57 – 58).

$$\text{Avkastning på investerat kapital \%} = \frac{\text{Nettoresultat} + \text{finansiella kostnader} + \text{skatter}}{\text{Investerat kapital i medeltal}} * 100$$

$$\text{Investerat kapital} = \text{eget kapital} + \text{placerat främmande kapital}$$

Detta nyckeltal ger mått på den relativa lönsamheten, dvs. lönsamheten i relation till det kapital som investerats i företaget och som kräver ränta eller någon annan form av avkastning (Kallunki, m.fl. 2008, s. 130 – 132).

$$\text{Avkastning på eget kapital \%} = \frac{\text{Nettoresultat}}{\text{Eget kapital i medeltal}} * 100$$

Avkastning på eget kapital jämför lönsamheten i relation till det egna kapitalet, och visar alltså avkastningen på det av ägarna satsade kapitalet. Detta gör nyckeltalet mycket intressant från ägarnas synvinkel, och förväntningarna på måttet utgår även från deras målsättningar (Kallunki, m.fl. 2008, s. 136 – 137).

4.2.2 Finansiering

Då vi ser på ett företags finansiella ställning är det två egenskaper som vi vill undersöka: dess soliditet och dess likviditet. Soliditet har att göra med ett företags kapitalstyrka och förmåga att överleva förluster på lång sikt. Vi kan erhålla soliditeten genom att beräkna i vilken omfattning tillgångarna är finansierade genom eget kapital (Hansson, Arvidson & Lindquist 2001, s. 140).

$$\text{Soliditet \%} = \frac{\text{Eget kapital}}{\text{Balansomslutning} - \text{erhållna förskott}} * 100$$

I denna formel jämför vi det egna kapitalet med balansomslutningen. Vi måste även dra bort erhållna förskott för pågående arbeten eller projekt som ingår i företagets omsättningstillgångar. Resultatet visar hur stor procent av företagets balans som är finansierat med det egna kapitalet. Ett resultat på över 40 % är bra medan under 20 % är svagt (Kallunki, m.fl. 2008, s. 147).

Rörelsekapital

= omsättningstillgångar + kundfordringar – leverantörsskulder – erhållna förskott

$$\text{Rörelsekapital \%} = \frac{\text{Rörelsekapital}}{\text{Omsättning}} * 100$$

Rörelsekapitalet visar hur mycket kapital som krävs för företagets löpande verksamhet. Behovet av rörelsekapital täcks delvis av kortfristigt och delvis av långfristigt kapital. Eftersom rörelsekapitalposterna är beroende av omsättningen jämför vi rörelsekapitalet med omsättningen. Vad förhållandet bör vara är mycket beroende av branschen (GHUP 2009, s. 63 – 64).

Ett företags likviditet är dess betalningsförmåga på kort sikt. Det gäller alltså företagets betalningsberedskap och hur de på ett snabbt och förmånligt sätt kan betala sina skulder.

Detta har i huvudsak att göra med dess omsättningstillgångar och dess kortfristiga skulder. Kortfristiga skulder innebär sådana utbetalningar som ligger relativt nära i tiden, bl.a. leverantörsskulder, skatter, avgifter och löner. Omsättningstillgångar innebär pengar och andra betalningsmedel eller sådant som snart kommer att omvandlas till betalningsmedel (t.ex. kundfordringar) som företaget har att betala med (Leonardz & Blomquist 2001, s.109 – 110).

$$\text{Quick ratio} = \frac{\text{Finansieringstillgångar}}{\text{Kortfristigt främmande kapital} - \text{erhållna förskott}}$$

Med hjälp av quick ratio kan vi få en ännu mera kompakt syn på företagets betalningsberedskap, eftersom det bara mäter betalningsförmågan med finansieringstillgångarna. Kommande betalningsmedel räknas alltså inte med. Finansieringstillgångarna är här ofta försäljningsinkomster och värdepapper. Företaget bör sträva efter ett resultat på över 1, medan ett resultat mellan 0,5 – 1 kan räknas som nöjaktigt (Kallunki, m.fl. 2008, s. 156 – 157).

$$\text{Current ratio} = \frac{\text{Omsättningstillgångar} + \text{finansieringstillgångar}}{\text{Kortfristigt främmande kapital}}$$

Current ratio mäter likviditeten aningen bredare än quick ratio, eftersom den tar med omsättningstillgångarna. Vi räknar alltså med att omsättningstillgångarna kan realiseras med kort varsel till dess balansvärde. På detta sätt får vi ett lite längre tidsperspektiv på betalningsberedskapen. Ett resultat över 2 är gott medan under 1 är svagt (Kallunki, m.fl. 2008, s. 159).

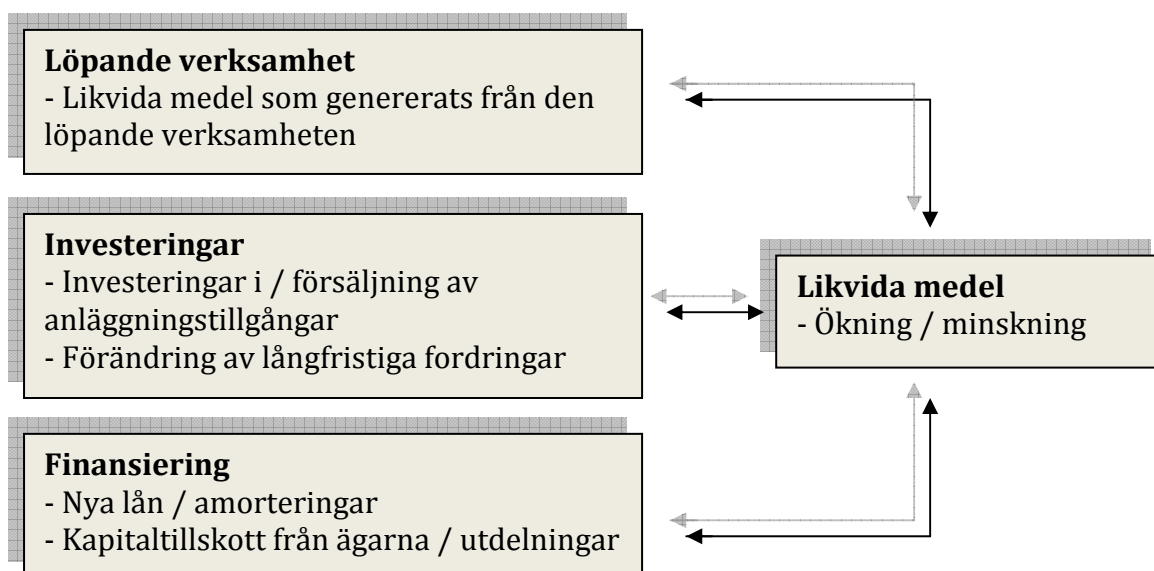
Som jag tidigare nämnde måste vi även analysera nyckeltalen, inte bara beräknar dem. Kaplan och Norton skriver i sin artikel *Balanced Scorecard* att man kan arbeta med sina nyckeltal i fyra olika dimensioner. I det finansiella perspektivet analyseras ägarnas bild av företaget samt de finansiella nyckeltalen. I kundperspektivet analyseras företagets sätt att bemöta kunder i form av företagets marknadsandel och nya eller förlorade kunder. I det interna affärsperspektivet utvecklar vi nyckeltalen för att mäta företagets interna effektivitet. Slutligen har vi utvecklingsperspektivet, där vi ser på företagets kompetens genom produktutveckling, utbildning eller rekrytering (Bergstrand 1997, s. 138).

4.3 Kassaflödesanalys

En kassaflödesanalys är en uppställning som visar varifrån företaget under årets lopp har fått likvida medel samt till vad dessa medel har använts. Den visar en del sådan information som inte förekommer i resultaträkningen, eftersom resultaträkningen endast tar upp poster som påverkar resultatet. Det som tas upp i kassaflödesanalysen är årets betalningsströmmar (Leonardz & Blomquist 2001, s. 123).

Kassaflödesanalyser kan användas för likviditetsstyrning. Detta innebär att vi ser till att det finns tillräckligt med medel för att betala räkningar samt att dessa medel hanteras på ett någorlunda effektivt sätt. Med hjälp av kassaflödesanalyser kan vi upprätta likviditetsprognoser och kan på så sett uppskatta hur långt företagens finansiering räcker för att täcka diverse utgifter. Vi kan även förutspå vilka finansiella konsekvenser olika handlingsalternativ kommer att ha. Kassaflödesanalysen kan alltså både ha internt och externt intresse. Internt kan den användas som styrningsinstrument vid budgeteringar och finansiella planeringar, medan den externt kan ge information som beslutsunderlag åt eventuella placerare (Greve 2003, s.218).

För att få en klarare bild av företagens betalningsflöden kan vi dela upp dem i olika sektorer. Bokföringsnämnden rekommenderar tre olika sektorer, som är den löpande verksamhetens, investeringarnas och finansieringens kassaflöde. Dessa tre sektorer binds alla samman genom posten likvida medel, som ökar eller minskar beroende på hur betalningsflödet går. Summan av nettobetalingarna i de tre sektorerna utgör alltså förändringen i posten likvida medel, och kallas för kassaflöde (Leonardz & Blomquist 2001, s. 125).

Figur 2 Kassaflöde (Leonardz & Blomquist 2001, s. 125)

Då vi beräknar ett företags löpande verksamhets kassaflöde kan vi använda oss av två metoder, den direkta och den indirekta. I den direkta metoden räknas det inflöde som uppstår då kunderna betalar för varor och tjänster samt det utflöde som uppstår på basis av olika produktionsfaktorer. Även det flöde som uppstår från räntor och skatter bör rapporteras. Denna rapport eller kalkyl kan sägas vara likställd med resultaträkningen, trots att innebörden skiljer sig en aning. I kassaflödesanalysen beräknar vi nämligen in- och utbetalningar i stället för intäkter och utgifter (Greve 2003, s. 221 – 222).

Den indirekta metoden utgår direkt från resultaträkningens mellanresultat ”vinst/förlust före extraordinära poster”. Detta resultat samt dess korrektivposter justeras sedan för att utreda kassaflödet. Detta görs genom att först justera de poster som påverkar resultatet men inte motsvaras av några in- eller utbetalningar. Sedan beräknas skatteutbetalningen. Slutligen justeras kassaflödet för påverkan av förändringar i fordringar och skulder samt förändringar av varulagret (Greve 2003, s. 229 – 230).

Inom investeringarna minskar kassaflödet då företaget investerar i nya maskiner och inventarier eller satsar på långfristiga placeringar eller fordringar. Kassaflödet ökar då de säljer äldre utrustning eller eventuella värdepapper. Till finansieringens kassaflöde hör sådana betalningar som påverkar det egna kapitalet. Även nyemissioner, långfristiga lån och andra faktorer som har att göra med främmande kapital påverkar finansieringens kassaflöde (Leonardz & Blomquist 2001, s. 129).

4.4 Bokslutsprognoser

En bokslutsprognos går ut på att försöka skapa en bild av hur företaget kommer att se ut i framtiden, om den nuvarande utvecklingen fortsätter som hittills. Prognosen kan alltså byggas upp som ett diagram som visar hur trenden sett ut samt hur den fortsätter. Prognosen kan jämföras med andra år, och vi kan även dra paralleller till utvecklingen inom andra områden och länder (Andersson 2008, s.32).

Prognoser är såklart inte begränsade till resultat- och balansräkningen. Företaget kan till exempel utföra kassaflödesprognoser för att uppskatta hur mycket kapital företaget kommer att ha i framtiden. De kan även vara ännu mer specifika och utföra försäljningsprognoser, som bedömer hur efterfrågad en produkt kommer att vara (Greve 2003, s. 254).

4.5 Beslutsfattande

De lösningar som kalkylerna ger skall utgöra en del av ett beslutsunderlag. Ett beslut betyder vanligen att vi kan välja mellan flera möjligheter, och kalkylerna skall alltså göra detta beslut lättare och göra det möjligt för företaget att välja det bästa beslutet. Andersson (2008, s. 29) tar upp fem steg som beslutsfattaren går igenom innan han/hon fattar sitt beslut.

1. Definiera problemet och klargör målsättningen.
2. Identifiera alla tänkbara handlingsalternativ.
3. Fastställ konsekvenserna av dessa handlingsalternativ.
4. Värdera konsekvenserna relativt målsättningen.
5. Välj det alternativ som ger högst måluppfyllelse.

I verkligheten kan vi så klart inte förutsätta att beslutsfattaren har tillgång till alla tänkbara handlingsalternativ eller kan värdera alla konsekvenser. Vi måste i stället anta att beslutsfattaren bara kan ha ett begränsat antal alternativ, från vilket han/hon sedan väljer det mest tillfredsställande (Andersson 2008, s. 29).

Vi bör även minnas att dessa kalkyler endast utgör en del av beslutsunderlaget. För att få en heltäckande bild bör även företaget utföra andra analyser om t.ex. sysselsättningseffekter, miljöförhållanden, kundreaktioner och konkurrensbeteende (Andersson 2008, s. 28).

Då vi ser på vilka kalkyler beslutsfattaren bör beakta gäller det att han ser på vad som är relevant. Enligt principen om beslutsrelevans skall endast kostnader och intäkter som kan påverka beslutet ingå i kalkylen. Principen om alternativkostnad säger vidare att ett alternativs kostnad bör bestämmas utifrån det överskott som det bästa alternativet ger om som man således går miste om genom att välja just det alternativet (Greve 2009, s. 510).

För att en kostnad eller intäkt skall vara relevant måste den fylla några krav. För det första måste den ha en inverkan på målet som skall fyllas. Vidare är endast framtida intäkter och kostnader relevanta. Detta för att beslut är framtidsinriktade. Ett företag kan inte fatta beslut som påverkar det förgångna. Slutligen bör kostnaderna och intäkterna skilja sig åt mellan olika handlingsalternativ. Om intäkterna och kostnaderna är samma för alla

handlingsalternativ uppstår det inget beslut, och det är då ej heller relevant att beakta dem. Det är alltså bara de framtida konsekvenserna av handlingsalternativen som skall utredas före beslutsfattande (Ax, Johansson & Kullvén 2009, s. 176 – 177).

En beslutssituation innebär som tidigare nämnts att det finns fler än ett alternativ att välja mellan och att bara ett alternativ kan väljas. Att välja ett alternativ innebär därför att avstå från andra. Detta innebär även att företaget går miste om de ekonomiska konsekvenser som ett annat alternativ skulle ha fört med sig. En alternativkostnad är alltså det högsta bidrag som företaget går miste om genom att välja ett alternativ framför de andra (Greve 2009, s. 512).

För att sammanfatta kan vi säga att beslutsprocessen innehåller flera steg. Företaget måste formulera sina mål och problem, identifiera vilka handlingsalternativ som finns, bedöma dessa alternativ och värdera deras konsekvenser och slutligen rangordna och välja ett alternativ. Den ekonomiska information som kalkylerna ger skall hjälpa att fatta dessa beslut, under förutsättningen att de är beslutsrelevanta. Företaget bör även minnas att beakta alternativkostnaderna. För att kunna värdera och välja mellan olika beslutsalternativ kan företaget t.ex. använda bidragskalkyler. Bidragskalkyler kan skräddarsys för olika situationer och jämför vilket resultat olika alternativ kommer att ge. Vanligtvis förespråkas det alternativ som ger högst täckningsbidrag, och som vanligen även har lägst alternativkostnad (Greve 2009, s. 519).

4.6 Skatteplanering

Bokslut kan även användas för annat än att beräkna nyckeltal. Som en del av företagsplanering kan bokslutet t.ex. användas för skatteplanering. Tanken bakom skatteplanering är att se på vilken inverkan företagets skatter har på olika planer vid olika tidsperioder. Skatteplanering kan även visa vilka handlingsalternativ som är lönsamma då vi ser på skatternas storlek. Slutligen kan företag genom skatteplanering försöka undvika att det uppstår okontrollerade skattemässiga situationer. Eftersom bokföringen och beskattningen ganska långt går hand i hand, är skatteplanering en viktig del av ett företags bokslutsanalys och -planering (Leppiniemi & Walden 2010, s. 17).

Då ett företag utför sin skatteplanering har de ofta ett eller flera mål. Dessa mål kan variera beroende på skatteskyldigheter och skatteperioder, men ofta har målen att göra med följande punkter:

- Förutse vilka beskattningsföljder olika planerade åtgärder kommer att ha, t.ex. beskattningen på olika investeringar.
- Hitta tillvägagångssätt med vilka företaget kan utföra sina planer och nå sina mål med lägsta möjliga beskattning. Skatteplanering möjliggör nämligen att påverka både skatternas storlek samt när de bör betalas.
- Utföra uppbyggnaden av företagsstrukturen på ett sådant sätt att den garanterar en så stor marginal som möjligt då det kommer till att beräkna företagets beskattningsbara resultat och att företaget så noggrant som möjligt kan uppskatta skatteföljderna för olika åtgärder.
- Se till att företagsstrukturen kan anpassa sig till förändringar inom beskattningslagar och beskattningsgrunder.
- Förhindra okontrollerade skattesituationer som uppstått genom överraskande skattetolkningar och oväntade förändringar i beskattningslagarna.

Genom att planera dessa händelser kan företaget märkbart påverka och effektivisera sin beskattning (Leppiniemi & Walden 2010, s. 19).

5 Undersökning

I detta kapitel kommer jag att presentera vilka metoder jag har använt för att utföra min undersökning. Jag kommer att gå igenom den information som jag framställt samt presentera mina resultat.

5.1 Metodbeskrivning

I min undersökning kommer jag till en början att upprätta ett bokslut för ett fiktivt företag. Bokslutet kommer att behandla tre år helt eller delvis, för att jag skall kunna jämföra olika perioder. Detta bokslut kommer endast att omfatta en resultat- och en balansräkning. Dessa är gjorda i bokföringsprogrammet DL Prime (www.dlsoftware.com), var jag använt riktiga konton för att göra dem så verklighetstroga som möjligt. Jag kommer sedan att köra in mina transaktioner i programmet Talgraf (www.talgraf.fi) för att producera vissa nyckeltal och prognoser. Dessa kommer jag sedan att använda som underlag då jag intervjuar mina företag.

5.2 Det fiktiva företaget

I detta företag görs vissa antaganden för att förenkla modellen. För det första antar vi att alla moms skatter och personalrelaterade skatter betalas omedelbart då de uppstår. På detta sätt uppstår inga skatteskulder. Vidare hålls lönesiffrorna konstanta, och det uppstår heller ingen semesterersättning. För övrigt är skatteprocenterna gjorda enligt vad lagen föreskriver. Alla övriga transaktioner som används är påhittade, och om det uppstår liknelser till andra företag är de helt slumpmässiga.

Det fiktiva företaget grundades 2009 med ett aktiekapital och ett lån, vars kapital sattes in på ett bankkonto. Med dessa pengar inskaffades även inventarier.

Under år 2010 bokförs varje månad skilt för sig, och bildar med 12 månader en hel räkenskapsperiod. Transaktioner som bokförs in är bl.a. försäljningen, inköpen, lagerförändringar, personalkostnader, övriga rörelsekostnader samt avbetalningar på lånet. I december 2010 utförs en 25 % avskrivning på inventarierna, och räkenskapsperiodens skatt räknas ut. Inga dividender betalas ut, utan vinsten förs över till nästa period.

År 2011 består av 4 månader; från januari till april. Även här ingår samma transaktioner, men det har börjat lite bättre för företaget än senaste år. Trots att inköpen samt vissa andra

utgifter har stigit har även försäljningen ökat ganska märkbart. Detta har alltså lett till att varje månads resultat ser aningen bättre ut än senaste år. Resultat- och balansräkningen kan i sin helhet ses i bilaga 1.

Eftersom jag har hela årets bokföring från 2010 och fyra månaders från 2011, kan jag nu göra några jämförelser. I bilaga 2 ser vi en jämförelse mellan de två perioderna. Grafen visar en kumulativ jämförelse mellan periodernas omsättning och resultat, där linjen är den föregående perioden och staplarna är den pågående. Med hjälp av denna graf får företaget en prognos över hur dess resultat och omsättning kommer att se ut under den pågående perioden, om utvecklingen fortsätter i samma stil som föregående period. Orsaken att resultatet sjunker i december är här främst avskrivningar och skatter.

Under grafen ser vi en numerisk och en procentuell jämförelse mellan den senaste bokförda månaden och samma månad förra räkenskapsperioden. Tabellen visar hur stor procent av omsättningen olika utgifter samt rörelsevinsten och resultatet utgör. Den visar även differensen till förra året, samt en prognos över hela perioden. Slutligen har vi även ett sammandrag över balansräkningen, samt företagets likviditet räknat som Current ratio. Likviditeten är i detta fall otroligt hög. Detta beror på att, som tidigare nämnts, företaget betalar bort nästan alla sina kortfristiga skulder så fort de uppstår.

Även i graf nummer 2 (bilaga 3) ser vi en jämförelse mellan de två räkenskapsperiodernas omsättning och resultat. I detta fall är grafen dock inte kumulativ, och vi kan lättare se skillnader mellan de olika månaderna och granska förändringar som kan ha skett. Till exempel kan vi se att resultatet varit negativt i januari, maj och december, och kan då undersöka vad detta beror på. Om vi jämför grafen med resultaträkningen kan vi bland annat se att inventarierna och skatterna drog ner på resultatet. Nedanför grafen finns igen en tabell som visar en prognos med olika bidragsrelaterade nyckeltal. Bidragen tas upp som kapital och i procentform i jämförelse med omsättningen. Även här räknas likviditeten ut, denna gång i Quick ratio form. Även detta tal är mycket högt av samma orsaker som tidigare nämnts.

Bilaga 4 är egentligen en förstorad version av bilaga 3, dock utan resultatet. Den här gången sätts all vikt på omsättningen, och vi kan se ännu noggrannare jämförelser mellan pågående och föregående räkenskapsperiod.

I bilaga 5 har vi en kassaflödesrapport. Tyvärr är Talgraf inte ett 100 % svenskt program, varför delar av rapporten är på finska. För att underlätta har jag översatt de finska orden i

tabellen som finns på sida 2 i bilaga 5. Grafen visar en kumulativ rapport över företagets kontanta medel. Även här är staplarna den pågående perioden och linjen den föregående. Själva rapporten behandlar både kassaflödet från årets början samt från den senaste månaden. Rapporten följer bokföringsnämndens rekommendationer och beräknar skilt tre olika områdens kassaflöde: affärsverksamhetens, investeringarnas och finansieringens. I affärsverksamheten börjar vi med företagets vinst före avskrivningarna, lägger till finansieringsintäkterna och tar bort finansieringskostnaderna, extraordinära kostnader samt skatter. Sedan beräknas även förändringen av lagret, samt kortfristiga skulder och fordringar. I investeringar beräknas eventuella förändringar av företagets investeringar, och inom finansieringen kan vi se förändringar av lån, kapital från ägare och ägarandelar inom andra företag. Slutligen binds dessa tre områden samman med kassan och bankkapitalet för att bilda företagets likvida medel.

Bilaga 6 är en jämförelse mellan företagets omsättning och dess personalkostnader. I detta fall är personalkostnaderna konstanta, men för ett företag med flera anställda blir grafen intressantare. Om det förekommer förändringar som övertidstimmar och semesterersättningar inom företaget kan man jämföra dessa med omsättningen samt hur det såg ut föregående år. Man kan till exempel se hur en ökning av arbetstimmar påverkar omsättningen.

De två sista graferna utgörs av två cirkeldiagram. I bilaga 7 har vi en jämförelse mellan olika kostnader inom företaget. Företaget kan se hur stor del av deras kostnader olika områden utgör, och på så sätt ta första steget mot att påverka det. I bilaga 8 har vi en liknande jämförelse, men denna gång mellan kapitalet. Även här får företaget en klarare bild hur stor del deras egna kapital och främmande kapital utgör.

5.3 Intervjurogörelse

Till nästa kommer jag att presentera svaren som jag fått av de företag jag intervjuat. Jag kommer att gå igenom svaren i tre olika teman: bakgrundsinformation om företagen, information om deras nuvarande bokföring och vilka möjligheter som finns att erbjuda.

5.3.1 Bakgrund

I den andra delen av min undersökning har jag intervjuat sex företag, varav två är privata näringsidkare (firmor), ett är ett kommanditbolag och tre är aktiebolag. Firmorna är i

tjänste- respektive handelsbranschen, kommanditbolaget i handelsbranschen och aktiebolagen i handels- och tjänstebranschen.

Storleksmässigt är det rätt stor variation på företagen. En av firmorna har bara en anställd, medan de andra företagen har från 8 – 20 hel- eller deltidanställda. Alla företag är aktiva inom staden Raseborg.

5.3.2 Nuvarande bokföring

Informationen som de intervjuade företagen för tillfället får av sin bokförare ser till stor del ganska lika ut. De får alla en resultat- och en balansräkning, som är jämförbar med den i bilaga 1, av sin bokförare en gång i månaden. De större bolagen får dessutom talgrafkalkylerna som ses i bilaga 2 och 4. Det största aktiebolaget har även ett mellanbokslut varje månad, medan vissa av de andra gör mellanbokslut om det skett några större förändringar inom verksamheten. I mellanboksluten ingår det alltså förutom resultat- och balansräkning även resultatregleringar samt de dokument som även finns med i officiella bokslut. I intervjuerna ansåg för övrigt företagen att mellanboksluten var en utmärkt informationskälla. Annars uppgavs resultaträkningen som den viktigaste. All information till företagen fås i pappersform eller muntligt.

Fyra av de företag jag intervjuade följer mer eller mindre med den bokföring de får. Företagen går främst igenom värdena med sina närmaste medarbetare, samt jämför nyckeltal med tidigare månader. Inget av företagen kör dock in de värden och kalkyler de får av bokföraren i några egna datasystem. I firmorna ser ägarna endast att värdena stämmer och att det inte förekommer några egendomligheter.

Flera av företagen använder även sina egna program för att få fram ekonomisk information. Vissa av företagen har egna program vart företagets uppgifter förs in, så kallade kassasystem. På dessa system rapporteras alltså all försäljning och alla inköp som har med verksamheten att göra. Försäljningen ses trots allt som den mest intressanta och betydelsefulla siffran, och den får företagen själv tag på via dessa egna system. De som använde sig av egna program ansåg dem som intressantare eftersom informationen är mer ”up to date”. Informationen som de får av sin bokförare kommer trots allt först följande månad, och de får ingen information om pågående månad. Det ansågs som lite irriterande att inte bokföringen hinner vara lika uppdaterad som de egna programmen, då det bokförs en månad i taget. I vissa fall överskjuts kostnader från pågående månad till nästa, vilket även orsakar skillnader mellan de egna kassasystemen och bokföringen. Företagen medgav

dock att de egna programmen inte ger ut allt, varför bokföringssiffrorna också är intressanta. Bokföringssiffrorna ansågs även som mycket pålitliga, trots att försäljningen och inköpen ibland hamnade till ”fel” månad. De tal som ansågs ge mest inom bokföringen bland de företag som har egna kassasystem var de rörliga kostnaderna.

En del av företagen som intervjuades har fler än en butik. I dessa fall medgavs att bokföringen var speciellt användbar, eftersom de egna kassasystemen slog ihop alla butikens uppgifter medan bokföringen var noggrann att skilja på de olika butikerna. Bokföringen skiljer på och delar upp kostnaderna för de olika platserna där företaget är aktivt. Även kostnader för olika sektioner inom företaget åtskiljs.

En vanlig åsikt var att bokföringen lämpade sig mycket väl för strategiska och långsiktiga beslut. Vid investeringar och lån är det bra att ha siffror och grafer att kunna visa upp och falla tillbaks på. Investerare vill alltid veta hur det går för företaget, och då ger grafer kombinerat med värden en klarare bild än vad värdena skulle ge skilt för sig. Till exempel grafen i bilaga 2 ger en rätt klar bild av hur företaget har utvecklats och innehåller även viktiga nyckeltal som omsättning, resultat, likviditet och olika värden från balansräkningen. De större företagen ansåg även att månads och års jämförelserna är bra vid planering och budgeteringar. Vissa poängterade även att de uppskattar då bokföraren ger information om kommande händelser, t.ex. lagförändringar eller skatteåtgärder. Denna information möjliggör att företaget kan förbereda sig i tid. Då ett företag använder sig av en bokföringsbyrå med flera kunder finns det även en möjlighet att jämföra. Vad har prövats på förr och har det fungerat? Hur ser den landsomfattande bilden ut? Då det egna företaget har en svacka är det alltid en tröst att veta att andra även har det dåligt. Det som var speciellt uppskattat i både resultat- och balansräkningarna samt i graferna var jämförelserna till tidigare år. Eftersom företaget kan se jämförelser månad för månad i alla grafer kan de även se i vilka områden det går bra samt var det behövs lite extra uppmärksamhet. De får även ut sina toppmånader och har en möjlighet att jämföra dessa månader med tidigare år för att hitta trender. Detta ansågs ge en bra bild över företagets utveckling.

Alla företag ansåg att den mängd information de får är tillräklig. De flesta önskade dock ett mera aktivt engagemang av bokföraren. De saknar förklaringar på de tal de får. Det uppgavs alltså ett intresse för diverse nyckeltal och grafer, men också ett behov att få dessa förklarade. De företag som uppgav att de hade bra personlig kontakt med sin bokförare verkade också mycket positivare och mer medvetna om sin bokföring.

5.3.3 Möjligheter

I intervjun framförde flera av företagen att de skulle villa ha mer hjälp av sin bokförare med att tolka talen de får, samt hur informationen kan användas för mera praktiska saker som skatteplanering och investeringar. De ville hitta den viktiga informationen i det man redan får. Åter kom det fram att de som hade bättre kontakt och flera möten med sin bokförare var nöjdare än de som inte talades vid så ofta.

Graferna som hittas i bilagorna 2 till 6 ansågs i allmänhet vara mest beskrivande. De gör informationen mer överskådlig och ger en klarare bild. Speciellt bilagorna om omsättningen i förhållande till resultatet ansågs attraktiva. Den kumulativa grafen ansågs vara bra att visa åt ägare samt andra intressenter eftersom den visar en stigande kurva. Därför ansågs den ge en positivare bild än den andra grafen. Grafen i bilaga 3 ansågs dock ge en bättre bild över var det fanns kast i omsättningen och resultatet. Från grafen kan företagen bättre än ur resultaträkningen se var det förekommer avvikelser och på så vis ta första steget mot att undersöka och påverka avvikelserna. Även här kom det dock fram att resultatet inte alltid överrensstämmer med de egna kalkylerna. Grafen över omsättningen i förhållande till personalkostnader intresserade speciellt de företag som hade verksamhet på flera orter och hade deltidsanställda. Här kunde de jämföra hur skift i arbetstimmar och anställande av deltidspersonal påverkade omsättningen. Kassaflydesgrafens intresserade främst firmorna, eftersom de inte fick fram kassaflydet från några egna system. De större företagen ansåg igen att de egna kassasystemen gav bättre information.

Både vissa stora samt vissa små företag ansåg att övriga grafer inte var av större intresse, eftersom de inte tror att kostnaderna kan påverkas. Det största företaget sade att de redan effektiverat sina kostnader så bra som möjligt, medan det minsta förklarade att kostnaderna varierar mycket beroende på kunderna. Vissa kunder skaffar allt material och anställer övriga företag själv, medan andra hellre ser att företaget gör det i sin helhet. När det kommer till grafer som kassaflydesanalysen och övriga nyckeltal, anser företagen att de får ut mer information av de egna systemen om pengaläget. Den information som ansågs ge mest nytta var trots allt bokslutet.

6 Analys

Syftet med detta arbete var att få fram hurudan typ av information små och medelstora företag vill ha av sin bokförare, samt om de får någon nytta av denna information. Jag hoppades även få svar på om bokföringen anses som nödvändig bland dessa företag, samt vilken information de själva anser som viktig.

Då jag granskar de svar och åsikter jag har fått kan jag konstatera att alla de medelstora företag jag har intervjuat anser att de får ut något av bokföringen. De följer med all information de får och jämför bokföringen med sina egna tal. De konsulterar sin bokförare och försöker tillämpa informationen då de planerar sin verksamhet, t.ex. vid skatteplanering, finansiella beslut och budgetering. Firmorna däremot använder informationen i betydligt mindre utsträckning. Firmorna jag pratade med har inga egna kassasystem och är därför mest intresserade av försäljningen.

I min teori konstaterade jag att de nyckeltal som intresserar företag ofta har att göra med resultat och finansiell ställning. Efter intervjuerna kan jag konstatera att detta ganska långt stämmer. Till stor del använder dock företagen inte bokföringen till att få reda på sitt resultat. Alla de företag som har egna kassasystem använder nämligen dessa i större omfattning än bokföringen, eftersom de är mer uppdaterade då det kommer till försäljningen och inköpen. Gällande kostnaderna är bokföringen dock användbar. Även då företagen planerar att göra investeringar eller ta lån uppfattas bokföringen som ett bra verktyg.

En negativ sak som ofta kom fram i intervjuerna var att bokföringen vanligtvis baserar sig på en månad i taget. En månad inom företagsvärlden kan vara ganska lång tid, och när informationen kommer fram via bokföringen kan det vara för sent. För att åtgärda detta skulle det möjligtvis krävas en större insats av företagaren genom en aktivare kontakt med sin bokförare innan månadsrapporten kommer. På detta sätt kunde företagen ge information om vissa intressanta händelser samt ställa frågor redan innan det är dags att lämna in månadens papper. Som jag tidigare nämnde utförde det största bolaget mellanbokslut varje månad, vilket möjliggör resultatregleringar. Även detta möjliggör att månaderna blir mer korrekta för företaget.

Nyckeltal är något som det nog finns intresse för. Problemet ligger i att få något ut av nyckeltalen. Att bara uppge vad likviditeten eller driftsbidraget är ger inte företaget något. Istället måste talen analyseras och diskuteras, bokförare och företagare sinsemellan.

Individuell kontakt uppfattas alltså som mycket viktigt. Alla företag har redan möten med sin bokförare, men i många fall måste dessa möten förekomma mer regelbundet och oftare. Förklaringar om vad som skett och vad som komma skall måste tas upp. Detta stämmer bra överens med det som behandlats i teorin, alltså att det även är viktigt att faktiskt analysera nyckeltalen, inte bara konstatera vad de är.

En annan orsak varför nyckeltalen ansågs som intressanta var för att de möjliggör jämförelser mellan olika företag. En bokföringsbyrå har sällan bara en kund, vilket orsakar att företagen till en viss del kan höra sig för hur resten av branschen ser ut. Här bör vi minnas att bokförare har tystnadsplikt och kan därför inte ge ut någon djupare information, utan endast skapa en allmän bild.

Den typ av information som det konkret önskades mera av är hjälp beträffande skatteplanering och information om hur olika tal och kalkyler kan förbättra företaget. En del av företagen ansåg att ännu mer konkret information skulle krävas för att effektivt kunna planera för framtiden. För att bättra på detta skulle kanske bokföraren kunna producera en manual åt företagen som skulle behandla hur man kan analysera nyckeltal och använda dem för t.ex. budgetering. Det skulle även kunna göras några mallar för bidragskalkyler för att företagen skulle ha det lättare att planera och välja mellan olika beslutsalternativ då det kommer till kostnadsfrågor.

Graferna som har att göra med resultatet och dess förhållande till olika kostnader ansågs intressanta. Övriga grafer tyckte företaget att de redan fick i någon annan form. Av den information som bokföraren ger ut betraktades för övrigt bokslutet som det mest intressanta. Prognoser och jämförelser till tidigare perioder uppgavs däremot som intressanta. Företagen som intervjuades verkade uppskatta att de kunde dra paralleller till andra perioder och få fram trender.

Avslutningsvis vill jag påpeka att det i intervjuerna ofta nämndes att företagen vill använda informationen som fås av bokföraren för att fatta beslut. Här vill jag framhäva att denna information endast ger stöd till beslutsfattande, den är alltså inte fullständig. Det är viktigt att komma ihåg att företagen måste komplettera bokföringssiffrorna med egen information och egna analyser. Som jag skrev i teorin skall de lösningar som kalkylerna ger utgöra en del av ett beslutsunderlag. Ett beslut betyder vanligen att vi kan välja mellan flera möjligheter, och kalkylerna skall som tidigare nämnts göra detta beslut lättare och göra det möjligt för företaget att välja det bästa beslutet.

6.1 Kritisk granskning

Denna analys behandlar endast små och medelstora företag. För att få en ännu klarare bild borde även fler småföretag inom olika branscher ha intervjuats. Alla företag som intervjuats är även från Raseborgstrakten, och till stor del svenskspråkiga. Om företag från andra områden undersökts kunde resultatet varit annorlunda. Alla som intervjuades var dessutom manliga företagare.

Ett företag påpekade att de tidigare haft en annan bokförare som de inte alls varit nöjd med. Beroende på bokföraren och hurudan information man får kan säkert uppfattningen om bokföring förändras drastiskt. I denna undersökning råkade alla företag vara i alla fall relativt nöjda med sin bokförare, vilket säkert bidrog till positivare svar.

För att få ännu mer omfattande svar hade jag även kunnat kombinera min kvalitativa undersökning med en kvantitativ. Jag hade kunnat skicka ut enkätundersökningar till fler företag, och sedan jämfört dessa svar med mina intervjuer.

Slutligen vågar jag påstå att min intervjuguide kunde ha varit mer omfattande. Vissa företag gav sådana svar att det genast uppstod nya frågor. I de senare intervjuerna togs det alltså upp frågor som tyvärr inte behandlades i de första intervjuerna.

7 Slutsatser och avslutning

Så vad har jag kommit fram till? Finns det ett intresse för bokföring bland Finlands små företag? Vad önskar de för information? Vad kan bokföraren göra för att tillfredsställa sina kunder? Är bokföringen värd pengarna?

Både små och medelstora företag är till en viss mån intresserade av bokföring. Informationen som fås anses i de flesta fall som tillräcklig, ibland till och med överflödigt. Det som eftersöks är väsentlig information. Beroende på bransch behöver företag mycket olika information. Det skulle vara viktigt att hitta fallgröparna för respektive bransch och på så vis kunna hitta de branschspecifika nyckeltalen som behövs för att undvika dessa gropar.

Vidare kan jag konstatera att personliga åsikter spelar en roll då företag betraktar bokföringen. Om det går bra för företag är de även nöjda, men om något går lite sämre eller om skatterna är lite högre är det lätt att kasta skulden på bokföraren. Här är det viktigt att komma ihåg att bokföraren bara arbetar med den information han får.

En bokförarens yrke är krävande. Vissa kunderna kräver otroligt mycket av sin bokföring, och behovet av information samt typen av information som behövs är synnerligen varierande. Ibland framställs det sådan information som inte behövs, medan informationen i andra fall inte är tillräckligt tydlig. För att kunna uppfylla alla kundens behov krävs det alltså en enorm arbetsinsats, ett stort personligt engagemang samt ett brett kunnande av bokföraren. Så om vi ser på vad företagen önskar är bokföringen definitivt värd pengarna!

Ansvar ligger kanske dock inte alltid på bokföraren. För att få ut allt av vad bokföringen har att erbjuda krävs det att företaget levererar tillräckligt med information till sin bokförare, och även själva tar ett aktivt intresse för själva bokföringen. Det gäller för företagaren att själv finna tid att fråga bokföraren om något är oklart. Vi måste komma ihåg att bokföraren endast arbetar med de verifierade och den information som han har. Bland de intervjuade företagen var de som hade bäst personlig kontakt med bokföraren även de som var nöjda. Bokföring handlar alltså inte endast om att redovisa transaktioner, utan även om kundrelationer.

Jag tror definitivt att det kan forskas vidare inom detta område. Det skulle kunna göras större undersökningar om småföretags åsikter om bokföring och mer specifikt gå in på hur nyckeltalen kan redigeras för att fylla företagets behov. Kanske finns det ett sätt att binda

ihop företagens kassasystem med bokföringsbyråernas program så att informationen skulle stämma. Att planera en manual för företagare angående skatteplanering, bidragskalkyler och nyckeltalsanalyser skulle vara en mycket krävande uppgift, eftersom dessa kalkyler och analyser ofta måste skräddarsys efter företagens behov. Det skulle därför vara nödvändigt att forska i hur en sådan manual skulle kunna göras så heltäckande som möjligt men ändå hållas tillräckligt simpel för att alla mindre företag skulle kunna använda och ha nytta av den. Bokförare verkar även ha fått en ny roll som rådgivare och konsulter. Det skulle vara intressant att se vad de själva tycker om denna förändring och hur de möter företagens nya krav. Möjligheter och alternativ finns, och om förtroendet mellan bokföraren och hans kunder skall kunna växa bör dessa undersökas.

Slutligen vill jag referera till en åsikt som fördes fram av ett av de intervjuade företagen: ”Om bokföringskostnaderna upplevs som ett problem skall man inte vara egen företagare!”

Källförteckning

- Alhola, K., Koivikko, A., Rätty, P. & Tuominen, O. (2001). *Kirjanpidosta tilinpäätökseen*. (2. upplagan). Borgå: WS Bookwell Oy.
- Ax, C., Johansson, C. & Kullvén, H. (2009). *Den nya ekonomistyrningen*. (4. upplagan). Malmö: Liber Ab.
- Andersson, G. (2008). *Kalkyler som beslutsunderlag*. (6. upplagan). Polen: Pozkal.
- Bergstrand, J. (1997). *Ekonomisk styrning*. (2. upplagan). Lund: Studentlitteratur Ab.
- Gaudeamus Helsinki University Press. (2009). *Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi*. (8. upplagan). Tammerfors: Esa Print Oy.
- Greve, J. (2003). *Modeller för finansiell planering och analys*. Lund: Studentlitteratur Ab.
- Greve, J. (2009). *Ekonomistyrning – Principer och praxis*. Lund: Studentlitteratur Ab.
- Hansson, S., Arvidson, P. & Lindquist, H. (2001). *Företags- och räkenskapsanalys*. Lund: Studentlitteratur Ab.
- Kallunki, J-P., Lantto, A-M. & Sahlström, P. (2008). *Tilinpäätösanalyysi IFRS-maailmassa*. Tavastehus: Kariston Kirjanpaino Oy.
- Leonardz, B. & Blomquist, A. (2001). *Årsredovisning – en introduktion*. (10. upplagan). Malmö: Daleke Grafiska Ab.
- Leppiniemi, J. & Leppiniemi, R. (2010). *Pieni kirjanpito- ja tilinpäätös*. Juva: WS Bookwell Oy.
- Leppiniemi, J. & Walden, R. (2010). *Tilinpäätös- ja verosuunnittelu*. (11. upplagan). Juva: WS Bookwell Oy.
- Salmi, I. & Rekola-Nieminen, L. (2004). *Tilinpäätöksen rakentaminen ja tulkinta*. Helsingfors: Edita Prima Oy.
- Tomperi, S. (2005). *Bokföring i praktiken*. (3. upplagan). Tammerfors: Tammer-Paino Oy.
- Wood, F. & Sangster, A. (2008). *Business accounting*. (11. upplagan). Italien: Rotolito Lombarda.

Boköringsförordning 30.12.1997/1339

Bokföringslag 30.12.1997/1336

MATHIAS HELLBERG AB

Resultaträkning 01.01.2011-30.04.2011

	4 (4)	2011	4 (4)	2010
RESULTATRÄKNING				
OMSÄTTNING				
FÖRSÄLJNINGSENTÄKTERNA				
3101 FÖRSÄLJNING 23%	21 600,00	80 200,00	15 000,00	200 000,00
SUMMA FÖRSÄLJNINGSENTÄKTERNA	21 600,00	80 200,00	15 000,00	200 000,00
OMSÄTTNING				
	21 600,00	80 200,00	15 000,00	200 000,00
MATERIAL OCH TJÄNSTER				
INKÖP UNDER RÄKENSKAPSPERIODEN				
INKÖP AV MATERIAL OCH VAROR				
4101 INKÖP 23%	-7 560,00	-28 070,00	-5 250,00	-70 000,00
SUMMA INKÖP AV MATERIAL OCH VAROR	-7 560,00	-28 070,00	-5 250,00	-70 000,00
SUMMA INKÖP UNDER RÄKENSKAPSPERIODEN	-7 560,00	-28 070,00	-5 250,00	-70 000,00
ÖKNING ELLER MINSKNING				
4700 LAGERÄNDRING	-450,00	550,00	1 000,00	1 300,00
SUMMA ÖKNING ELLER MINSKNING	-450,00	550,00	1 000,00	1 300,00
TJÄNSTER AV UTMOMSTÄENDE				
PRODUKTION				
4800 UNDERLEV. ARBETEN 23%	-2 160,00	-8 020,00	-1 500,00	-20 000,00
SUMMA PRODUKTION	-2 160,00	-8 020,00	-1 500,00	-20 000,00
SUMMA TJÄNSTER AV UTMOMSTÄENDE	-2 160,00	-8 020,00	-1 500,00	-20 000,00
SUMMA MATERIAL OCH TJÄNSTER	-10 170,00	-35 540,00	-5 750,00	-88 700,00
PERSONALKOSTNADER				
LÖNERNA FÖR ARBETSTIDEN				
5000 LÖNER	-3 000,00	-12 000,00	-3 000,00	-36 000,00
SUMMA LÖNERNA FÖR ARBETSTIDEN	-3 000,00	-12 000,00	-3 000,00	-36 000,00
PENSIONS-KOSTNADER				
5210 ARPL	-537,00	-2 148,00	-537,00	-6 444,00
SUMMA PENSIONS-KOSTNADER	-537,00	-2 148,00	-537,00	-6 444,00
LÖNEBIKOSTNADER				
5200 SOC.SKYDDSAVGIFT	-66,90	-267,60	-66,90	-802,80
5220 ARBETSLÖSHETS/OLYCKSF.	-10,50	-42,00	-10,50	-126,00
5221 OLYCKSFALLSFÖRSÄKRING	-60,00	-240,00	-60,00	-720,00
5222 GRUPPLIVFÖRSÄKRING	-2,13	-8,52	-2,13	-25,56
SUMMA LÖNEBIKOSTNADER	-139,53	-558,12	-139,53	-1 674,36
SUMMA PERSONALKOSTNADER	-3 676,53	-14 706,12	-3 676,53	-44 118,36
AVSKRIVNINGAR OCH NEDSKR.				
7060 MASKINER OCH INVENTARIER	0,00	0,00	0,00	-10 000,00
SUMMA AVSKRIVNINGAR OCH NEDSKR.	0,00	0,00	0,00	-10 000,00
ÖVRIGA RÖRELSEKOSTNADER				
SOC. KOSTNADER, FRIVILLIG				
6212 PERSONALENS KAFFE 13 %	-55,00	-155,00	-30,00	-500,00
6290 ARBETSKLÄDER 23 %	0,00	-125,00	-50,00	-800,00
SUMMA SOC. KOSTNADER, FRIVILLIG	-55,00	-280,00	-80,00	-1 300,00
HYROR				
6300 VERKSAMHETSUTRYMMEN 23 %	-550,00	-2 200,00	-500,00	-6 000,00
6301 HYROR 23 %	-400,00	-1 600,00	-400,00	-4 800,00
6361 MASKINER 23%	0,00	-900,00	-500,00	-3 000,00
SUMMA HYROR	-950,00	-4 700,00	-1 400,00	-13 800,00
BRUK OCH UNDERHÅLL				
6401 EL 23 %	-55,00	-220,00	-50,00	-600,00
6415 TRE-ÅRS INVENTARIER 23 %	0,00	-500,00	-650,00	-2 250,00
6421 VATTEN 23 %	-50,00	-200,00	-50,00	-600,00
6431 VÄRME 23 %	-60,00	-240,00	-50,00	-600,00
6461 AVFALL / RENHÅLLNING 23 %	60,00	-120,00	60,00	-360,00
6491 REP. AV INVENTARIER 23 %	-300,00	-500,00	0,00	-350,00
SUMMA BRUK OCH UNDERHÅLL	-525,00	-1 780,00	-860,00	-4 760,00
MARKNADSFÖRING				
6501 REKLAMKOSTNADER 23 %	0,00	-250,00	0,00	-1 700,00
6511 ANNONSERING 23 %	-150,00	-400,00	0,00	-950,00
SUMMA MARKNADSFÖRING	-150,00	-650,00	0,00	-2 650,00
BILAR				
6611 BRÄNSLE 23 %	-240,00	-980,00	-130,00	-2 200,00
6620 FÖRSÄKRINGAR	0,00	-270,00	0,00	-1 080,00
6631 REPARATIONER 23 %	0,00	-500,00	0,00	-590,00

MATHIAS HELLBERG AB

Resultaträkning 01.01.2011-30.04.2011

	4 (4)	2011	4 (4)	2010
SUMMA BILAR	-240,00	-1 750,00	-130,00	-3 870,00
KONTOR OCH ADMINISTRATION				
6701 TELEFONKOSTNADER 23 %	-80,00	-320,00	-80,00	-960,00
6721 POST 23 %	0,00	-45,00	-10,00	-90,00
6741 KONTORMATERIAL 23 %	0,00	-150,00	0,00	-840,00
SUMMA KONTOR OCH ADMINISTRATION	-80,00	-515,00	-90,00	-1 890,00
KÖPTA TJÄNSTER				
6801 BOKFÖRING 23 %	-150,00	-600,00	-150,00	-1 800,00
SUMMA KÖPTA TJÄNSTER	-150,00	-600,00	-150,00	-1 800,00
SUMMA ÖVRIGA RÖRELSEKOSTNADER	-2 150,00	-10 275,00	-2 710,00	-30 070,00
R Ö R E L S E V I N S T	5 603,47	19 678,88	2 863,47	27 111,64
FINANSIELLA INTÄKTER OCH KOST.				
RÄNTE- OCH ÖVRIGA FINANSI				
7810 LÅNEKOSTNADER	-120,00	-480,00	-100,00	-1 200,00
SUMMA RÄNTE- OCH ÖVRIGA FINANSI	-120,00	-480,00	-100,00	-1 200,00
SUMMA FINANSIELLA INTÄKTER OCH KOST.	-120,00	-480,00	-100,00	-1 200,00
V I N S T F Ö R E E X T . O R D N Ä R A	5 483,47	19 198,88	2 763,47	25 911,64
V I N S T F Ö R E R E S . O C H S K A T	5 483,47	19 198,88	2 763,47	25 911,64
DIREKTA SKATTER				
8800 RÅKENSKAPSPERIODENS SKATT	0,00	0,00	0,00	-1 049,03
8810 FÖRSKOTTSSKATT, RÅKENSKAPSPER.	-600,00	-2 400,00	-500,00	-6 000,00
SUMMA DIREKTA SKATTER	-600,00	-2 400,00	-500,00	-7 049,03
RÅKENSKAPSPER . V I N S T	4 883,47	16 798,88	2 263,47	18 862,61

MATHIAS HELLBERG AB

Balansräkning 30.04.2011

	4 (4)	2011	4 (4)	2010
A K T I V A				
BESTÅENDE AKTIVA				
MATERIELLA TILLGÅNGAR				
MASKINER OCH INVENTARIER				
1240 MASKINER OCH INVENTARIER	0,00	30 000,00	0,00	30 000,00
SUMMA MASKINER OCH INVENTARIER	0,00	30 000,00	0,00	30 000,00
SUMMA MATERIELLA TILLGÅNGAR	0,00	30 000,00	0,00	30 000,00
SUMMA BESTÅENDE AKTIVA	0,00	30 000,00	0,00	30 000,00
RÖRLIGA AKTIVA				
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR				
MATERIAL OCH FÖRNÖDENHETER				
1500 MATERIAL OCH FÖRNÖDENHETER	-450,00	1 850,00	1 000,00	1 300,00
SUMMA MATERIAL OCH FÖRNÖDENHETER	-450,00	1 850,00	1 000,00	1 300,00
SUMMA OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR	-450,00	1 850,00	1 000,00	1 300,00
KORTFRISTIGA FORDRINGAR				
FÖRSÄLJNINGSFORDRINGAR				
1600 FÖRSÄLJNINGSFORDRINGAR	-99,20	367,20	-44,40	246,00
SUMMA FÖRSÄLJNINGSFORDRINGAR	-99,20	367,20	-44,40	246,00
SUMMA KORTFRISTIGA FORDRINGAR	-99,20	367,20	-44,40	246,00
KASSA OCH BANKTILLGODOHAVANDEN				
1010 BANK	4 797,95	43 972,81	692,33	30 202,71
SUMMA KASSA OCH BANKTILLGODOHAVANDEN	4 797,95	43 972,81	692,33	30 202,71
SUMMA RÖRLIGA AKTIVA	4 248,75	46 190,01	1 647,93	31 748,71
A K T I V A T I L L S A M M A	4 248,75	76 190,01	1 647,93	61 748,71

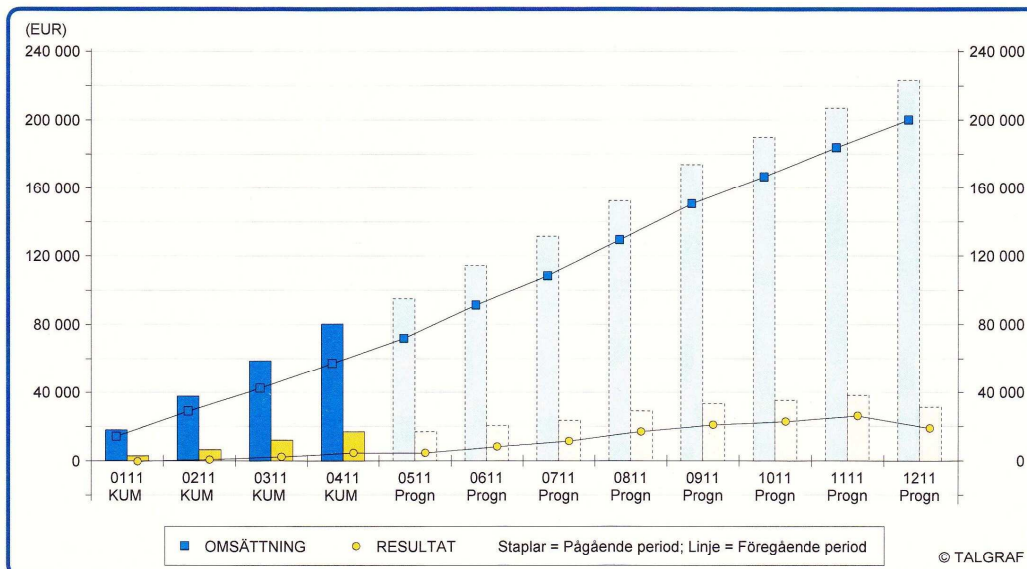
MATHIAS HELLBERG AB

Balansräkning 30.04.2011

	4 (4)	2011	4 (4)	2010
PASSIVA				
EGET KAPITAL				
AKTIEKAPITAL				
2000 AKTIEKAPITAL	0,00	-10 000,00	0,00	-10 000,00
SUMMA AKTIEKAPITAL	0,00	-10 000,00	0,00	-10 000,00
RESULTAT FRÅN TIDIGARE RÄKENSK				
2080 BALANSER. VINST FR. TIDIGARE	0,00	-18 862,61	0,00	0,00
SUMMA RESULTAT FRÅN TIDIGARE RÄKENSK	0,00	-18 862,61	0,00	0,00
RÄKENSKAPSPERIODENS RESULTAT	-4 883,47	-16 798,88	-2 263,47	-18 862,61
SUMMA EGET KAPITAL	-4 883,47	-45 661,49	-2 263,47	-28 862,61
FRÄMMANDE KAPITAL				
LÅNGFRISTIGT FRÄM. KAPITAL				
LÅN FRÅN PENNINGINRÄTTNINGAR				
2400 LÅN	600,00	-30 400,00	600,00	-32 800,00
SUMMA LÅN FRÅN PENNINGINRÄTTNINGAR	600,00	-30 400,00	600,00	-32 800,00
SUMMA LÅNGFRISTIGT FRÄM. KAPITAL	600,00	-30 400,00	600,00	-32 800,00
KORTFRISTIGT FRÄM. KAPITAL				
LEVERANTÖRSKULDER				
2700 LEVERANTÖRS SKULDER	34,72	-128,52	15,54	-86,10
SUMMA LEVERANTÖRSKULDER	34,72	-128,52	15,54	-86,10
SUMMA KORTFRISTIGT FRÄM. KAPITAL	34,72	-128,52	15,54	-86,10
SUMMA FRÄMMANDE KAPITAL	634,72	-30 528,52	615,54	-32 886,10
PASSIVA TILLSAMM	-4 248,75	-76 190,01	-1 647,93	-61 748,71

MATHIAS HELLBERG AB
 01.01.2011 - 31.12.2011

V - SV - Bokslutsrapport - jämförelse till föregående period, kumulativ, 24.3.2011

BOKSLUTSRAPPORT - JÄMFÖRELSE TILL FÖREGÅENDE PERIOD, KUMULATIV

(EUR)	APRIL 2011 kumulativ		APRIL 2010 kumulativ		Differens		Prognos	
OMSÄTTNING	80 200	100.0%	57 000	100.0%	23 200	40.7%	223 200	100.0%
Inköp under perioden	-28 070	-35.0%	-19 950	-35.0%	-8 120	-40.7%	-78 120	-35.0%
Förändring av lager	550	0.7%	2 000	3.5%	-1 450	-72.5%	-150	-0.1%
Externa tjänster	-8 020	-10.0%	-5 700	-10.0%	-2 320	-40.7%	-22 320	-10.0%
Personalkostnader	-14 706	-18.3%	-14 706	-25.8%	0	0%	-44 118	-19.8%
Avskrivningar	0	0%	0	0%	0	0%	-10 000	-4.5%
Övriga kostnader	-10 275	-12.8%	-11 730	-20.6%	1 455	12.4%	-28 615	-12.8%
RÖRELSEVINST	19 679	24.5%	6 914	12.1%	12 765	184.6%	39 877	17.9%
Finansieringsintäkter och -kostnader	-480	-0.6%	-400	-0.7%	-80	-20.0%	-1 280	-0.6%
RESULTAT F RESERV. OCH SKATT	19 199	23.9%	6 514	11.4%	12 685	194.7%	38 597	17.3%
Direkta skatter	-2 400	-3.0%	-2 000	-3.5%	-400	-20.0%	-7 449	-3.3%
RÄKENSKAPSPER. RESULTAT	16 799	20.9%	4 514	7.9%	12 285	272.2%	31 148	14.0%

BALANSRÄKNING

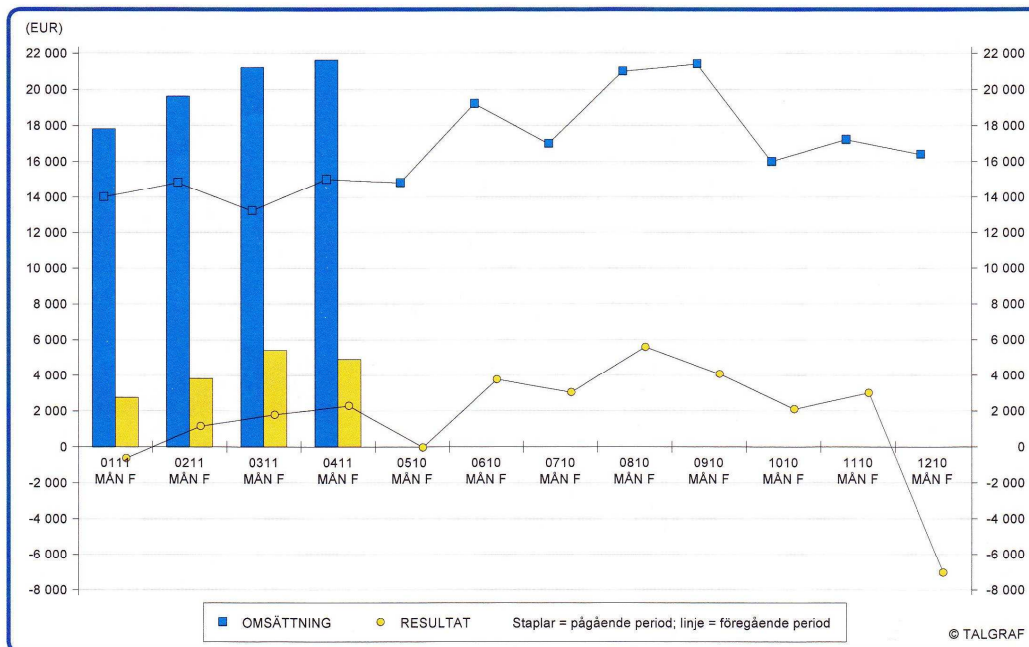
ANL/ÖVR LÅNGFR PLACER	30 000	40 000
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR	1 850	2 000
FINANSIERINGSTILLGÅNGAR	44 340	10 177
AKTIVA	76 190	52 177
EGET KAPITAL	45 661	14 514
BOKSLUTSDISPOSITION	0	0
AVSÄTTNING	0	0
LÅNGFR FRÄMMANDE KAPITAL	30 400	37 600
KORTFR FRÄMMANDE KAPITAL	129	63
PASSIVA	76 190	52 177

LIKVIDITET (Current Ratio) 359.4 193.3

Mer än 2 = bra, 1 - 2 = nöjaktig, mindre än 1 = dålig

MATHIAS HELLBERG AB
 01.01.2011 - 31.12.2011

V - SV - Månadsrapport - prognos med bidrag, 24.3.2011

MÅNADSRAPPORT - PROGNOIS MED BIDRAG

(EUR)	APRIL 2011 månad		APRIL 2011 kumulativ		Prognos	
OMSÄTTNING	21 600	100.0%	80 200	100.0%	223 200	100.0%
Inköp under perioden	-7 560	-35.0%	-28 070	-35.0%	-78 120	-35.0%
Förändring av lager	-450	-2.1%	550	0.7%	-150	-0.1%
Externa tjänster	-2 160	-10.0%	-8 020	-10.0%	-22 320	-10.0%
FÖRSÄLJNINGSBIDRAG	11 430	52.9%	44 660	55.7%	122 610	54.9%
Personalkostnader	-3 677	-17.0%	-14 706	-18.3%	-44 118	-19.8%
Hyror	-950	-4.4%	-3 800	-4.7%	-11 000	-4.9%
Övriga fasta kostnader	-1 200	-5.6%	-6 475	-8.1%	-17 615	-7.9%
DRIFTSBIDRAG	5 603	25.9%	19 679	24.5%	49 877	22.3%
Avskrivningar	0	0%	0	0%	-10 000	-4.5%
RÖRELSEVINST	5 603	25.9%	19 679	24.5%	39 877	17.9%
Finansieringsintäkter och -kostnader	-120	-0.6%	-480	-0.6%	-1 280	-0.6%
RESULTAT F RESERV. OCH SKATT	5 483	25.4%	19 199	23.9%	38 597	17.3%
Direkta skatter	-600	-2.8%	-2 400	-3.0%	-7 449	-3.3%
RÅKENSKAPSPER. RESULTAT	4 883	22.6%	16 799	20.9%	31 148	14.0%

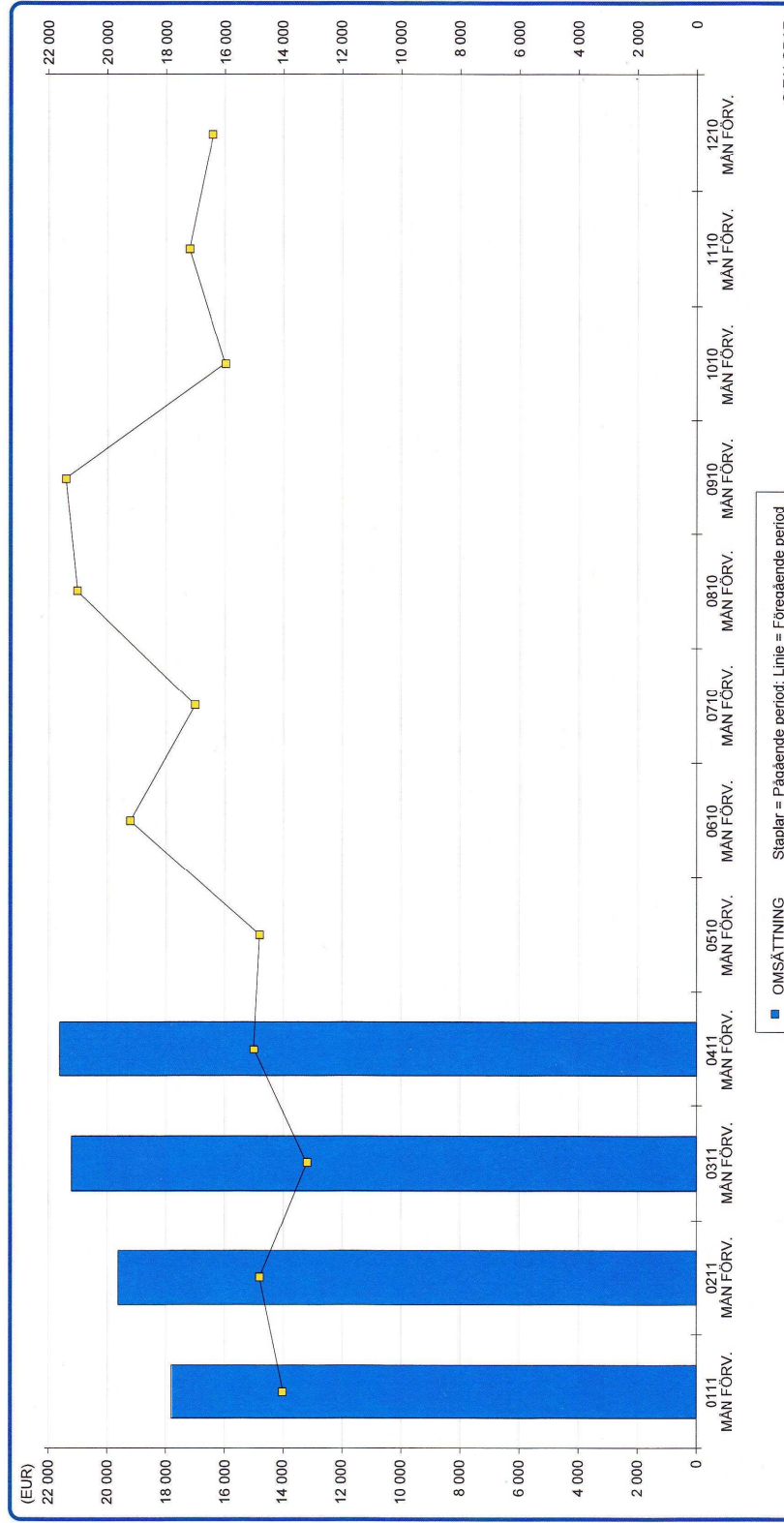
LIKVIDITET (Quick Ratio) 345.0

Mer än 1 = bra, 0,5-1 = nöjaktig, mindre än 0,5 = dålig

MATHIAS HELLBERG AB
01.01.2011 - 31.12.2011

V - SV - Försäljnings rapport månadsvis, 24.3.2011

OMSÄTTNING (EUR)		MUJUTOS	
0111 MÅN FÖRV.	17 800 100.0%	3 800	27.1%
0211 MÅN FÖRV.	19 600 100.0%	4 800	32.4%
0311 MÅN FÖRV.	21 200 100.0%	8 000	60.6%
0411 MÅN FÖRV.	21 600 100.0%	6 600	44.0%

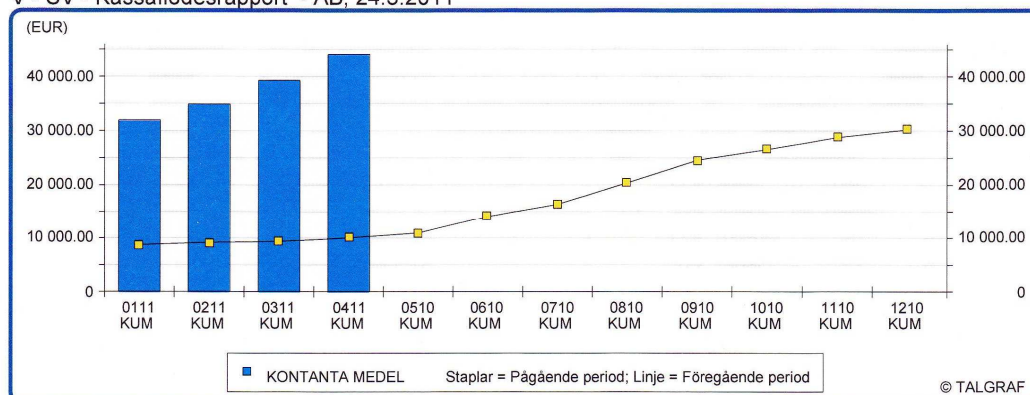
■ OMSÄTTNING Staplar = Pågående period; Linje = Föregående period

© T.A. N.A.S.

MATHIAS HELLBERG AB

01.01.2011 - 31.12.2011

V - SV - Kassaflödesrapport - AB, 24.3.2011

KASSAFLÖDESRAPPORT- APRIL 2011

(EUR)

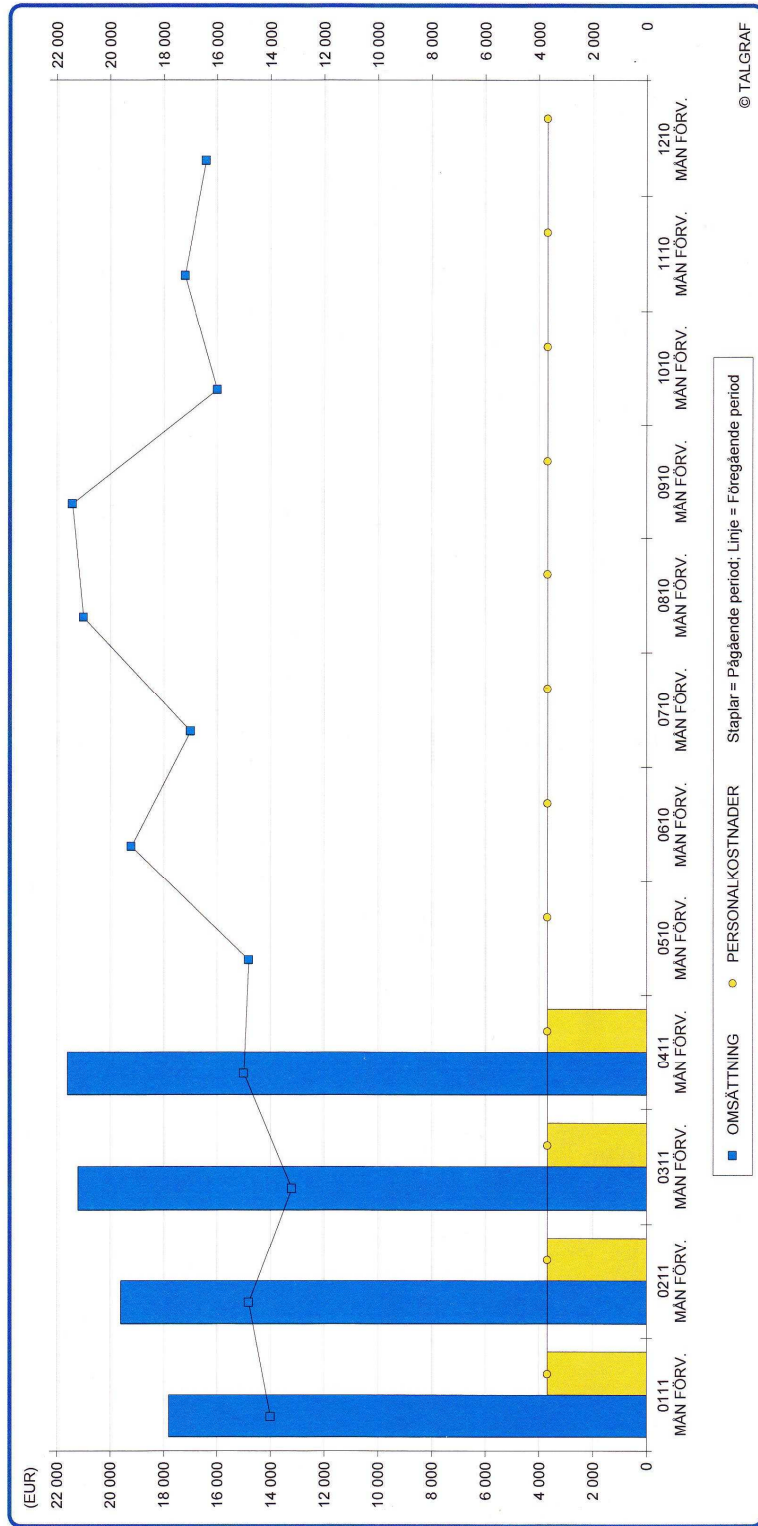
	APRIL 2011 fr.årets början	APRIL 2011 månad
Affärsverksamhet		
Resultatfinansiering		
Vinst före avskrivningar	19 678.88	5 603.47
Finansieringsintäkter	0	0
Finansieringskostnader	-480.00	-120.00
Extraordinärakostnader	0	0
Skatt	-2 400.00	-600.00
Käyttöpääoman muutos		
Vaihto-omaisuus, lisäys (-), vähennys (+)	-550.00	450.00
Lyhytaikaiset liikesaamiset, lisäys (-), vähennys (+)	-121.20	99.20
Lyhytaik. velat, lisäys (+), vähennys (-)	42.42	-34.72
Liiketoiminnan kassavirta	16 170.10	5 397.95
Investoinnit	0	0
Kassavirta ennen rahoitusta	16 170.10	5 397.95
Rahoitus		
Talletukset, lisäys (-), vähennys (+)	0	0
Pitkäaikaisten lainat, lisäys (+), vähennys (-)	-2 400.00	-600.00
Lyhytaikaiset lainat, lisäys(+), vähennys(-)	0	0
Saadut ennakkomaksut, lisäys(+), vähennys(-)	0	0
Maksetut osingot	0	0
Maksettu osakeanti	0	0
Laskelman muk. rahavarojen lisäys (+), vähennys (-)	13 770.10	4 797.95
Rahat ja pankkisaamiset kauden alussa	30 202.71	39 174.86
Rahavarat (kassa + pankkitilit)	43 972.81	43 972.81

Förändring av anläggningstillgångar		
Förändring av lager, ökning/minskning	- 550,00	450,00
Kortfristiga fordringar, ökning/minskning	- 121,20	99,20
Kortfristiga skulder, ökning/minskning	42,42	34,72
Affärsverksamhetens kassaflöde	16 170,10	5 397,95
Investeringar	0	0
Kassaflödet innan finansiering	16 170,10	5 397,95
Finansiering		
Placeringar, ökning/minskning	0	0
Långfristiga lån, ökning/minskning	- 2 400,00	- 600,00
Kortfristiga lån, ökning/minskning	0	0
Erhållna förskottsbetalningar, ökning/minskning	0	0
Betalda aktier	0	0
Betalda emissioner	0	0
Kapitaltillgångarnas ökning/minskning	13 770,10	4 797,95
Kapital och bankfordringar från periodens början	30 202,71	39 174,86
Kapitaltillgångar (kassa + bankkonto)	43 972,81	43 972,81

MATHIAS HELLBERG AB
01.01.2011 - 31.12.2011

V - SV - Omsättning vs personalkostnader, 24.3.2011

(EUR)	OMSÄTTNING	PERSONALKOSTNADER
0111 MÅN FÖRV.	17 800 100.0%	3 677 20.7%
0211 MÅN FÖRV.	19 600 100.0%	3 677 18.8%
0311 MÅN FÖRV.	21 200 100.0%	3 677 17.3%
0411 MÅN FÖRV.	21 600 100.0%	3 677 17.0%

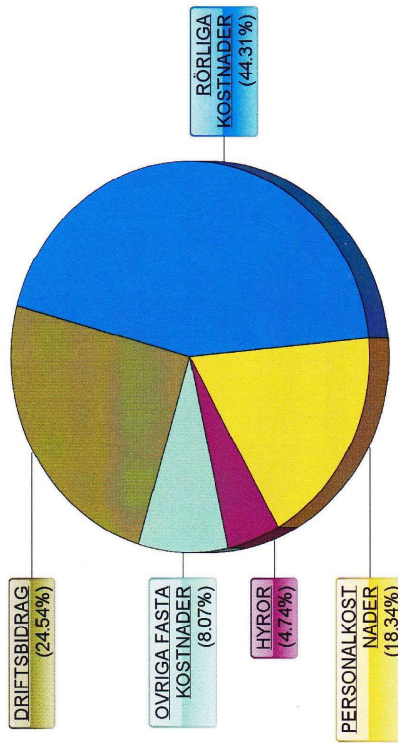

MATHIAS HELLBERG AB
01.01.2011 - 31.12.2011

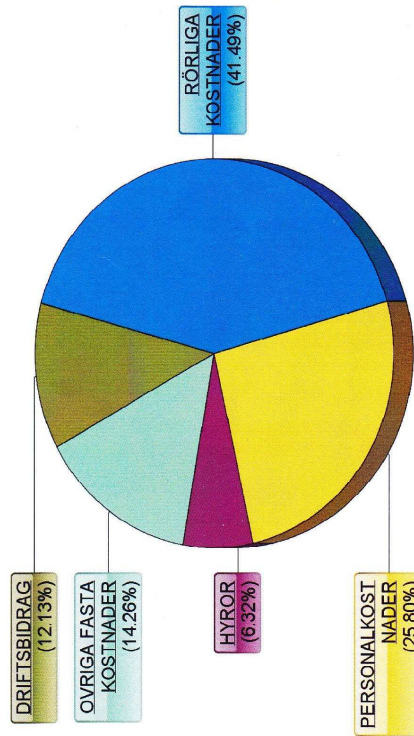
V - SV - Kostnad, cirkeldiagram, 18.3.2011

(EUR)	0411 KUM FÖRV.
RÖRLIGA KOSTNADER	35 540 44.3%
PERSONALKOSTNADER	14 706 18.3%
HYROR	3 800 4.7%
OVRIKA FASTA KOSTNADER	6 475 8.1%
DRIFTSBIDRAG	19 679 24.5%

0411 KUM FÖRV.

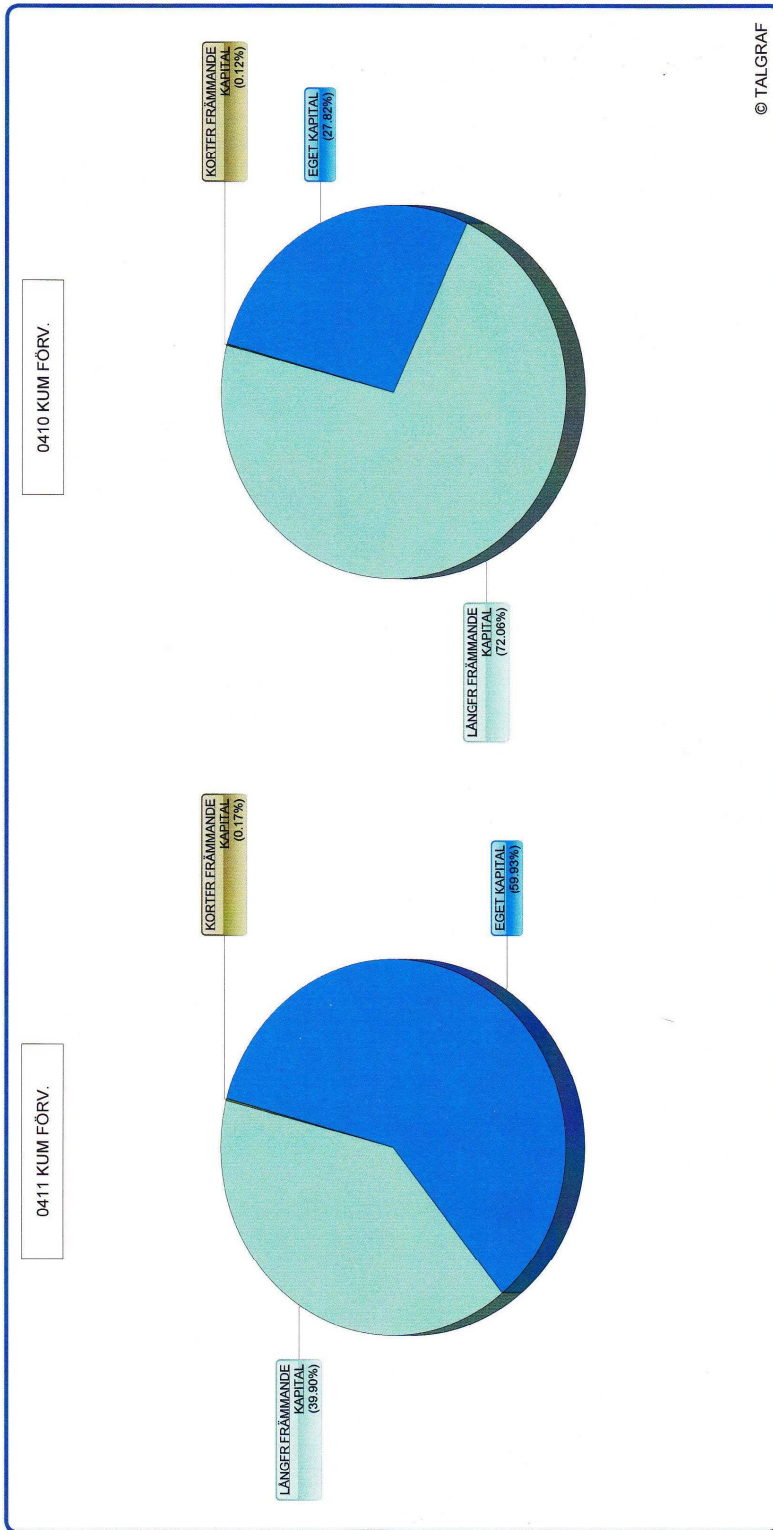
0410 KUM FÖRV.

MATHIAS HELLBERG AB
01.01.2011 - 31.12.2011

V - SV - Kapital, cirkeldiagram, 24.3.2011

(EUR)	0411 KUM FÖRV.
EGET KAPITAL	45 661 59,9%
BOKSLUTSDISPOSITION	0 0%
AVSÄTTNING	0 0%
LANGFR FRÄMMANDE KAPITAL	30 400 39,9%
KORTFR FRÄMMANDE KAPITAL	129 0,2%

Intervjuguide

Bakgrund

- Vilken typ av företag rör det sig om?
- Vilken bolagsform?
- Hur stort är företaget (omsättning, anställda, osv.)?

Nuvarande bokföring

- Hurudan information får företaget av sin bokförare?
- I vilken form ges informationen?
- Till vad används informationen?
- Hur används den (bearbetas)?
- Har man nytta av informationen?
- Har man varit nöjd med informationen?
- Är det någon information som företaget saknar idag?

Möjligheter

- Vad skulle företaget vill ha ut av sin bokföring?
- Presentation av vad som kan erbjudas; grafer och tabeller (bilagor), omarbetad information, möten med bokföraren.
 - Finns det intresse?
 - Ger informationen någon nytta?

Definitioner

Bokföring: Insamlande av finansiell information.

Redovisning: Sammanställandet och dokumenterandet av organisationers resurshantering.

Dubbel bokföring: I bokföringen registreras affärshändelser alltid på två konton, på debetsidan på det ena och på creditsidan på det andra.

Löpande bokföring: Går ut på att bokföra alla affärshändelser (försäljningar, inköp, inbetalningar etc.) kronologiskt och systemetiskt. Alla affärshändelser måste verifieras.

Debet: Vänster sida på ett T-konto

Kredit: Höger sida på ett T-konto

Bokföringsvärde: Värdet på en tillgång enligt balansräkningen.

Täckningsbidrag: Skillnaden mellan särintäkterna och särkostnaderna, dvs. bidraget för täckning av samkostnader och vinst. Skillnaden mellan intäkter och rörliga kostnader.

Resultatregleringar: Poster som innehåller fordringar och skulder som berör räkenskapsperiodens verksamhet men som förfaller till betalning följande räkenskapsperiod.